

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

éves ár 10 pengő, féléves 5 pengő.
Egyes szám ára 24 fillér.

Lapfajtájában:

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI
MUNKÁZTATÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Megjelenik minden szombatkor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.
Telefon: 18-57.

Újabb baklövés

D. I.) Egészen neveltséges gyűjtés lehetne összeállítani azokból a tándékos fordításokból, vagy tájékoztatásból eredő baklövésből, melyek keleti szomszédaink sajtóiban nap-nap után napvilágot látnak. Legutóbb az egyik nagyretől lapban olyan cikk jelent meg, amely feltétlenül az első helyet nyerte meg, ha valaki versenyt rendezne a neveltséges állítások közt. Egyik lapjuk azt írja ugyanis, hogy Magyarországon van egy titkos és vérengző szervezet, éppen olyan, mint a szovjetben a hírhedt GPU. Ennek az állítólagos magyar szervezetnek az a célja, hogy minél inkább megfigyeljen, de főként a hazetiségeket a aztán mindenféle bűntudattal vádakkal a kluzókamrákba, hogy a vádlottak padjára hurcolja a árék és mit sem sejtő gyanúsítottait. A „magyar GPU”, ahogy hegyen-ken ismerőseink írják, válogatott keletlenséggel vallatja áldozatait, rasszról beugratja, törbe csalja, becsúszásokat alkalmaz és minden módot használ arra, hogy sanyargassa a legény áldozatait.

Igaztalan és kíváncsi böngésző ember ezt a cikket és kíváncsi, hogyan melyik szervezetünket hasonlítják a GPU-hoz keleti szomszédunk forgalma tollforgatója, mikor az a minden komolyság ellenére is erősen kacagásban tör ki az olvasó. derék keleti újságnak ugyanis megfekteti a tükört a megírja, hogy ez a véreskező szervezet nem más Magyarországon, mint az ONCSA!

Ki ne tudná, hogy az Országos Népi és Családvédelmi Alap rövidített nevét jelentik ezek a betűk és hogy ez a szervezet bizony nem kevésbé hasonlít a titkosrendőri, vagy éppen állambiztonsági (sziguranca) hivatalhoz, mint a pillangó a hivatalhoz. Házakat épít és hosszulejárátú kölcsönben adja oda sokgyermekes családoknak. Falvainak, városainak új utcákat kapnak az ONCSA házakkal, amelyeknek tornácos, régi magyar mintára épült kedves és vidám falai boldog családoknak adnak menedéket. Nyilván tudják ezt odaát is, hiszen olvassák lapjainkat, de olyan kevésre becsülik saját olvasóközönségüket, saját népléket, hogy megkísérlik beadni nekik az ilyen sületlenséget, ami felér a legnagyobb és

legszemérmétebb hazugsággal.

Ilyen propagandával dolgoznak a így akarják elérni sötét céljukat. A módszert már ismerjük, hiszen régeen alkalmazták. Legalább is azóta, amióta ismerjük őket a amlóta egyáltalán szerepelnek az európai népek között. Aki kételkednék ebben az állításunkban, az lapozza fel a történelmet és megtalálja, hogy a híres Suplex libellus Valachorum, a II. József eszázharhoz beadott Kérő könyvecske ha nem is az ONCSA-ról (mert akkor még nem volt), de a magyarokról ilyen és ehhez hasonló adatokat tartalmazott. Könnyű lelkiismerettel, minden eszköz felhasználásával és mondjuk ki nyíltan, szemérmetlenül „lévednek”.

Hazudnak rendületlenül...

A kedvesülten időjárás sem akadályozza a német hadmozdulatokat.

HETI JEGYZETEK Irja: (d. i.)

A szerelmes cukrász

aki mellesleg öklöltívó bajnok is volt, felelő gyönyögéletet élt. Jövedelme bővegesen volt. Ő maga mindig vasalt, új ruhában járt, dívtós volt a kalapja és a cipője, szinte olyan, mintha nem is iparos, hanem mozi-színész volna a viselője. Gondja úgy látszik, kevés volt, különben nem ért volna rá azokra a büntetésekre, amelyekért most elítélte a törvényszék. A szerelmes cukrásznak ugyanis nem volt úgy látszik semmi akadályja, sem a lelkiismeret, sem a túlságos szerénység és becsület nem állta útját annak, hogy szinte az egész város előtt élje botrányos életét. Cukrászdájában lednyokot tartott, akiknek aztán tette a szépet s évek folyamán több törvénytelen gyermeke született a megejtett lednyóitól. Veress Sándor, a marosvásárhelyi cukrász azonban nem tűrte sokat a fejt, hanem új szerelmes után nézett s így tervét, hogy legutóbb egy P. Ilona nevű lednyok kisfia született. Ez már aztán sok volt neki. Előbb a gyermeket folytatta meg, majd a város végén elásta egy akatályában a kis hullát, majd a lednyanyát látta le, kicsalta a turbidárokhoz és leültötte. Az útszalonban nem sikerült, mert a lednyó nem a visze zuhant, hanem a partra. Ekkor már megbánta heveséggel a cukrász és igyekezett megvigasztalni P. Ionát. Az anya gyermekéről kérdészködött, mire Veress azt mondta, hogy jó helyen van a kéthónapos gyermek, nem kell aggodnia miatt. Pedig a kisfia testét akkor már kiásták a földből a kőbor kutya. Az ügy kipattant, a szerelmes cukrászt letartóztatták s most megvált a fő-tárgyalás. Az ítélet: tizenötévi fegyház. De az egész ügyben talán az a legérdekesebb, hogy milyen nyugodtan, szinte gnyos közönnyel fogadták a gyilkos a vádat, hogy vallott és hogy tartotta magát a bírák előtt. Lehet, hogy csak érzésaktól közöny volt, csak helytesség, hogy ime, nézések, még most sem törten meg, most is az a legnagyobb gondom, hogy vasalt ruhában álljak a szurnyos fegyőrök között, de belől mindig megrendült. A beteg erkölcsi kor beteg erkölcsű fia, a dívtós cukrász-dozáló most a cellában töpreng azon, hogy az igazságszolgáltatás gőpézte önkénytelenül lenyű meg akkor is, ha a szerelmi ügyekből eredő büntetéseket anyai éven át mentegették régenyekben, újságokban, szimpadon azok, akiknek érdeke volt, hogy a magyarság elvezítse ősi erkölcsi érteit s vállalja a gyatlalgyűlölet moidarabok-beteges szerelmi nyugalgy-

sait, minden törvény és erkölcsi szabály ellenére...

★

Az öskeresztények katakombáiban,

a föld alatt gyakorolták vallásukat, de nem tudjuk, hogy az új öskeresztények vajjon a föld felett gyakorolták-e? Es jut önkénytelenül az eszünkbe, amikor az uccán mellettünk elhaladó két falusi legény beszélgetését halljuk. Jó hangosan beszélnek, nem is kell túlságosan éles hallás ahhoz, hogy minden szót tisztán megértsünk. A templom előtt mennek el s egyik azt kérdesi: Mikor voltál utóljára? En? — kérdesi a másik. — Nem is tudom már. Nem jár az igazgató úr sem...

Ennyiből áll a párbeszéd. Tudjuk, hogy az igazgató úr, akiről szó van, úgynevezett öskeresztény ember, amin pedig azt kell érteni, hogy egyik őse sem volt zsidó. Mert dívtós szóval ezt nem úgy mondjuk, hogy magyar, vagy tiszta keresztény származású, hanem úgy, hogy öskeresztény. Mintha bizony legalább ezerkilencszáz éves volna már az igazgató úr! De most csak az tartozik reánk, hogy keresztény és legénye mégis azt mondja, ő nem járt még a templomban, mert az igazgató úr sem jár. S biztosan hozzágondolta: Lám, milyen jó dolga van az igazgató úrnak, a vállalatáról mindenki tudja, hogy „öskeresztény” s neki már nem is kell templomba mennie. Bistosan ő is úgy képzeli, hogy a vallás csak a nyugorultak menedéke, hogy Istennek csak nagy bajban szállad az ember, de ha nincs semmi baj, ha jól megy a bolt, ha bőven van mulatnivaló pénz, ha keveset kell dolgozni, már elfelejtheti az ember a templomot. Es még példát is vezr róla a legényke, aki pedig falusi s aki bistosan a templom árnyékában, vallásos nevelésben nőtt fel.

Az igazi öskeresztények földalatti katakombáiban tisztelték az Urat, mert a föld színén üldözték őket a zsidók és a pogányok.

2.

A házassági kölesönt

újában csak azoknak a házassulónak folyósítja az állam, akik igazolják, hogy a menyasszony már elvázgerte valahol a csecsemődázási tanfolyamot. Talán az első pillanatban fel sem tudja mérni az ember, hogy mekkora jelentősége van ennek a határozatnak. De tudni kell, hogy amióta Erdély egy része hazatért Magyarországhoz s az elnyomás alatt

szinte balkáni kultúrálatlanságot tartott nép ismét európai színezetű kezd emelkedni, egymásután tárt a vidéki városokban a csecsemődázási tanfolyamokat. A fiatal lányok, akik részt vesznek a kézbábák és örvöcsök előadásán, aminek minden szükségessége amit egy jóvendő magyar anyának hánia kell attól a pillanattól kezdve, amikor már születendő gyermekük dekében vigyázni kell magára, az őseken addig, amikor a kis magyar anyát, a világra jött s a betegségek, a báb ápolás, táplálás, fürdőzés, a gyermek veszélye fenyegeti. Már komoly mértékben is vannak ezeknek a csecsemődázási tanfolyamoknak. Sok helyen babonát és hibás szokást kiküszöböltek a családokból, a sok tévedésszellett megmagyarázták a fiatalok felülteknek az igazgató s ezzel legesen megváltozott a csecsemődázási dóság száma az országban. Az öt évben összehasonlítást tettek a nők és a mostani év csecsemődázási száma között s az eredmény meglepő volt: sokkal több kisgyermek nvekedik egészségesen, mint eddig és sokkal kevesepusztul el különböző gyomor-és betegségekben, mint addig, mindeusor a világon volt idők, arra nem, hogy a jóvő nemzedékére azal ügyeljünk, hogy megakadályozzuk a kisgyermek egészségtudományokat.

Nem szó, vagy kétszáz gyereketéről van szó, hanem sokkal több dologról. Az egész nemzetvéje attól függ, hogy van-e gyermekünk, hogy az utánuk vetkezők többen lesznek-e, mint mert különben eltűnünk Európáképeről. Tudnia kell mindenki, hogy a minket környező országne nagyon szaporodik és a jóvő nem csak az emberek tudása, galma és becsülete dönti el ország sorsát, hanem — mennyiség! Mondjuk meg ezt mindenkinek, irtózik a gyermektől, vagy anyaszülöknek, aki azért nem engedni csecsemődázási tanfolyamert mert attól, hogy ott „erkölenségeket” tanul. Egyik székely városban ugyanis több család éindokolással nem engedte lednyótanfolyamra. Nem a jóvendő hivatás az erkölstelen, hanem azszellem, amely élszermérből fosztja a jóvendő anyát attól, tudja, mi kell tenne, ha gyermek beteg s éppen ezzel az átlazérett arra kénszerrelt lednyút, hogy riaszsa magától a gyermekminden áron.

búzamezők énekesei:

EMLÉKEZÉS MÓRA FERENCRE

Irta: IVÁNI ZOLTÁN

Tíz éve mult, hogy Móra Ferenc, a magyar nép nagy mesemondója itt-eggyott minket.

Minket... Ez az igazi találó szó. Isten az egyetemes magyarságban az erdélyi is magáénak vallja, akárcsak az alföldiek — az olyan írók, olyan emberek, aki egész szívvel, egész lelkével azt szolgálta, ahonnan őtt: a népet. A mesemondás csak annyiban volt mestersége, hogy gyönyörűen tudott az olvasóhoz szólni. De különben halálosan komoly, igaz és mélygyökerű, a magyar sorsot tárgyaló mű volt minden tollvonása.

Rokon és közelálló volt hozzánk, már csak azért is, mert a bajok és bánatok, amelyek egy nép felmérése érdekében aranyos humorán keresztül belőle napvilágot láttak — nekünk hegyek között, annyit megtépázott erdélyi földön élőnek — nem idegenek. A föld iránt való szeretetben, a hozzá való ragaszkodásban pedig éppen soha sem volt közöttünk, magyarok közt elválasztó határ. Hát lehet csodálkozni, ha az erdélyi ember is, e tiszves fordulónál különös szeretettel fordul Móra Ferenc felé?

... Akinél szebben a magyar földnek és a magyar népnek egymáshoz való szerelmét soha még senki meg nem írta.

Móra Ferencet is, akárcsak a termékeny rögök, sokszor és sokan kisajátították. A nagyokat általában felkarolni vagy megtagadni szokták. De mindez már elmúlt. Mindezekben Móra Ferenc fellélemkedett s ma időtállóan és örökértékűen: mindnyájunk.

Nézünk hát egy kicsit szét a Móra-parton. A félegyházi és a szegedi tájakon, ahol emberek, levelek, emlékek beszélnek róla.

Szegeden, a Tisza jobbpartján, a Közművelődési Múzeum előtt van egy rózsákkal beültetett park. Tavasznyári éjszakákon csupa illat itt a levegő. S a padokon ülő szegediek, amint felénekel a magyar égbe, halkabba fogják a szavukat, úgy magyarázzák az errejáró idegeneknek: ez a Móra-park... És már látják is maguk előtt, onnan a múzeum ablakából kitekinteni, elmaradhatatlan füstbőgő szivarjával azt a szelíd tekintetű embert, az igazgató urat, mintha csak szemlét tartana: mi

történik azóta, hogy itt hagyta e környéket?... Tekintete nem áll még Szegeden, a városban. Hanem elvetődik a környező falvakra, ahol az övéi, a Kószók, a Bittók, a Vőnekiel... várják, lesik, milyen lesz a termés?

Az ablak alatt néhány év óta helyet kapott a szobra is. Nem valami égbetörő monumentális alkotás. Ő, nem. Csupán egyszerű mellszobor. De mellette van Mátýásnak a földszerető nép jelképezőjének alakja is, aminet maga előtt kezét összefonva a távolba néz. Aztán beszélgetnek ők ketten egymással időtlen időközön át, a Tisza hajgál mellett. Valahogy így az „Enek a Búzamezőről”-regényéből.

Az előszót Móra írja mondja: „De azért csak végigdudolom amit kezdék Búzaszentelő napján, nem a bábérdit, hanem, mert jó énekkel vezélni a napot és mert szeretlek beneteket városok és búzamezők egyformán lehajtott fejű, szomorú és fáradt emberei.”

A végzót pedig Mátýás — akiről a regényből tudjuk, hogy inkább hagyja a fiát orosz fogságban elenyevnedi, de nem ad el földet, hogy annak árával kiváltsa —:

„Nézzé, maga beszélte a följbévaló esztendőkbén, hogy ez tán királ volt valaha Mi löt belőle? Mógötte a föld az a leghatalmasabb. Az apám is mógötte, móg annak az apját is.”

Kint az alföldi nagyváros végén, valahol a Fodor telepen egy kis kertés kétszobás családi házban lakik Kotormány János bácsi. Altiszt volt annak idején a múzeumban. És amellett, a jobbkeze Móra Ferencnek azokban az ásatásokban, amelyekét ő irányított s amelyek során annyi sok avar sírt, felbecsülhetetlen értékű tárgyakat, koponyákat, tirták fel. Olyan levelek birtokában van ez az ember, amelyeket még senki nem ismer s amelyekét haláláig nem is hajlandó kiadni kezéből. A levelek közt rengeteg sok vers és elbeszélés is. Mind Móra Ferenc írta, az ásatások közben, 238 aforizmat tartalmazó füzetét is Kotormány bácsi őrzi, ő mentette meg, amikor Móra Ferenc bedobta a kályhába.

— Nagyon jó, nagyon egyszerű ember volt — így mondta, a legtalálhatóbb méltatás Móra Ferencről. Lám, ebből az alábbi levélből is megátstos az. Nevelt fiához, Lippai Istvánhoz írta, akit a szatymáni ásatásoknál vett észre, mint disznokait őrző gyereket, aki nagy érdeklődéssel szedte össze és olvasta az általa telefirkált és eldobott papirszeleteket. S egy ilyen alkalommal a disznokból elbárgázott vagy kettő. A gyereket elküldték helyéről. Akkor határozta el Móra, hogy nevelt fiává fogadja. Ki is tanította fémipari iskolában. A forradalom idején pedig Törökországba ment munkát keresni. A még eddig teljesen ismeretlen levél Ankarába szól 1933. december 28-keletű. Leírja benne Móra, hogy az egész család betegeskedett az ümepke alatt. Ő maga 83 kilóról 54-re fogyott, majd így folytatja:

„Hát így festett a mi karácsonyunk. En közben borzasztó nagy ír lettem az országban, disznoktornál is megtettek, disznopárnák is egy csomó városban, de mi fenét ér ez így? Összes díszemet odaadnám, ha én még egyszer fagyos szalonát ehetnék... Nagyon örülök Pista fiam, hogy sikerült horgot vetned és biztos egzisztenciát teremtened — (A fiú levélben tudatta Mórát, hogy Kémál pasa sofferje lett s jól megy dolga) a Gházi árnyékában... Ha legközelebb írsz, magadrol küldj egy fotográfiát, hiszen te is a fiam vagy nekem egy kicsit, meg az aszszonyról. A kicsit mintha a szádon köpted volna ki, nem is tudtam, hogy ilyen bájos szép gyereket voltál csikós korodban. — Panka tórcagyerek, veszedelmes típus. (Ezt a lányára érti!) — Irjál nekem minél hamarabb fiam. A környezetről, török barátairól, tapasztalatairól, tudom, hogy jó szemed van és humorérzéked is van, így hogy még te egy-egy témát is tudsz nekem küldeni.”

Azt már nem tudjuk, hogy milyen és hány tapasztalatról számolhatott be Pista nevű fia, de minden esetben Móra Ferenc legszebb novellájt írta meg róla: a „Világ vándorát”-t.

Kiskunfélegyházán egy nagyon-nagyon szerény szűcsmester házában látta meg a napvilágot Móra Ferenc. A későn jöt gyermeket a majster ír

és felesége úgy ahogy telett, mindennel ellátta. Ez a „minden” is kevés volt azonban. Dolgozni kellett mindhármuknak, reggeltől napestig, látástól vakulásig. Amikor pedig így sem volt elég s Ferike tovább kellett tanuljon, középiskolába irattozzon, édesanyja a háztartási dolgok mellett, kenyérsütő asszonynak csapott fel. A Daru-utca sötét eszendjében késő éjszaka is világ volt s az édesanya ott görnyedezett a kemence mellett, amíg hajnaljában ki nem csapott a friss kenyérlilat az alacsony kéményen.

Így volt... s ezért nem csodálatos, hogy Móra Ferenc magyar volt!

Sokszor, nagyon sokszor fordult elő velem, hogy valahányszor friss fenyveshajú kenyeret látok, azt mondom magamban: „ez Móra-cipő, a búzamezők, a földet szerető-gondozó népek, mindnyájunknak a cipője”.

Es ilyenkor ellenállhatatlan vágyat érzek arra, hogy kezet csókoljak a daru-utcai szűcsmesternő asszonyának.

MÓRA FERENCNEK.

*Mint akit a sors ítfelejtett,
Úgy fogor én a furcsa kertet,
Amely életnek hívütké,
Keresek benne valakit,
Aki szemének bársnyával
Es hangja meleg aranyával
Mint rég, megint elandálit.*

*Mi nem búcsústünk el soha,
Két meghitt régi cimboru,
Ki együtt harcolt, álmodott.
Kéket mint minden álmódót
Sokszor fölébresztett az élet,
Mikor vetésük semmivé lett.*

*De valahol túl földi gondon
Van egy sarok, hol meghúzódom
S megint találkozom veled
S ha mosolyogva kérdezed,
Mi újság? En azt felelem
A nap alútl nincs semmisen.*

*Mint a szivarod füstje, tűnik
az élet és mint a betűid,
Oly rejtelmesek útjai,
Mig újra látunk valakit,
Aki szemének bársnyával
Es hangja meleg aranyával
Mint rég, megint elandálit.*

JURÁSZ GYULA.

Egy kis nép a szabadságért küzd

ÉSZTORSZÁG

A Balti-államok bekebelezése a Szovjetunióba és kiszabadulásuk a nyomasztó keleti veszedelem karmaiból, olyan kérdések, amelyek nemcsak a Baltikum népeit érintik és érdeklik közelebbről, de érdeklik minket magyarokat is, hiszen mi is a történelmen folyamán sokszor olyan súlyos órákat éltünk át, hogy mármár az egész magyarság léte került veszélybe és a magyar államiság megsemmisüléséről volt szó.

Ma, amikor a harcok ismét, a Narvánál vannak, a Szovjet ismét, — ha katonai ereje engedné, — újból bekebelezné a balti-államokat, tanulságos és megdondóztató vizsgálatainkénti, feleleveníteni a közelmúlt eseményeit.

Észtországnak csupán egymillió lakosa van. Szabadságát mindig féltve őrző nép, sokat szenvedett mindig a keletről fenyegető veszedelem miatt. A súlyos küzdelmek sokszor megtizedelték lakosságát, volt úgy, hogy csak néhány tízezer emberből állott Észtország. A teljes függetlenség csupán 1920-ban sikerült kivívnia. Akkor mindenki fegyvert fogott az orosz bolsevizmus ellen, még ma is beszédes tárgya Észtországban, hogy még a gyermekek, öregek és a nők is fegyvert ragadtak, hogy a bolsevista oroszokat kikergessék az országból. A dorpatibéke végül is nyugalmi állapotba hozott a sok megpróbáltatást átvitt népszámára. A nyugalom évei következtek, Észtország hatalmas lendülettel látott az országépítő munkához. Észtország földje nagyrezést terméketlen, a búza is nagynehezen terem csak meg, a lakosság sokszor nélkülözni kénytelen a rossz termés miatt. Az észt nép szorgalmas, munkaszerető, háziiparral, kisipari vállalkozásokkal segít magán. Hisz ezredet alatt új nemzedék nőtt fel, amely a nemzeti függetlenséget helyezte mindenek fölé és katonai nevelésben részesült.

1939. új háborút hozott Európára és csakhamar úgyzólván az egész világra. Ugyanez év októberé újabb megpróbáltatást jelentett az észt nép számára, Szovjetország bekebelezte Észtországot tagállammal köz. Stalin úgródeszlának akarta felhasználni ezt a kis államot is, hogy aztán onnan minden további nehézség nélkül terjeszkedhessék nyugat felé. A Szovjet bolsevista felkelést szított Észtországban, úgynököket

küldött oda és fizetett meg, akik a kis államnak a Szovjethez való csatlakozását követelték. A Szovjet az államberendezést megsemmisítette, a polgári élet feltételeit kiirtotta, a kis államot beolvastotta a nagy bolsevista, istentagadó világ köhőjába. Aki ellenkezett, azt letartóztatta és kényszermunkára vezényelte. Így burcoltak el az oroszok egyetlen éjszaka alatt 3512 férfit, 3024 asszonyt és 3067 gyermeket. Marhaszállító vagonokba helyezték ezeket és az orosz tél hidegében vitték el Szibériába. Összesen 70.000 észt tűnt el nyomtalanul. Csak az európai szövetségesek hatalmas hadjárata a Szovjetunió ellen, vetett véget a borzalomnak.

Számtalan azoknak az észteknek száma, akiknek hozzátartozót meggyilkoltak a bolsevisták, házukat felgyújtották, vagyonukat elkobozták, most itt állnak minden nélkül, hozzártatózókrol azt sem tudják, hogy hol nyugosznak. Tények ezek, borzalmas események, melyeket nem árt újból és újból feleleveníteni, most, amikor a szovjet haderő ismét nyugat felé irányíthatja gyilkos fegyvereit Észtország harcol. Általános mozgósítást rendelt el. Az ifjúság, azok, akik már a legújabb időkben borzalmit, elszántan és bátor szívvel küzdenek az öregek oldalán, akik orosz környezetben nőttek föl és Oroszországtól való függetlenségüket egyszer már kivívták.

Észtország harcol.

Az ország legrégebb szorvasbörgyára

ŐZ-, SZARVAS-,

dámvadbröket, kesztvy, ruházati, mosó- és bélésbörre, — természetesen színben és színesen, — egyéb vadbröket számóreme való kikészítésre bér munkában vagy felesben elvállal;

Mehlschmidt Gyula utóda
vitéz
FEJER ANDRÁS

Finombörgyára Tataböváros
Alapítva 1786.

Székelyföld — székely nép

Ötven évvel ezelőtt voltak még olyan temetői a Székelyföldön, ahol sírokat kelet felé ásták. A sírra lögő kopfáját helyezték az elhalt víz emlékeztetőre.

Evezredes, szép szokás volt ez, a Székelyföld különálló egyéniségét mutatja, a keleti származásról tesz tanúnyságot. A székelység, hogy az igenbe szakadás után megmaradasson azon a területen, amelyen élni kívánt, külön, zárt egységet, szervezetet teremtett magának, az örökös arcban álló katonanemzet népi szervezetét, intézményeit saját maga teremtette meg, idegen behatásoktól a lehelesség szerint óvta.

A székelység úgy nyelvből, mint zűbőben a magyar nemzettel győntető népegyeség, — ha a történelem folyamán lelkileg azzal teljesen egybe is forrott, olyan különálló népi szervezeteket hozott létre, melyek arra utaltak, hogy a táj különbözősége fölön detszemléletet termelt ki. Ezzel emlékeztet meg magát a külső behatások ellen, mert a székely jól tudja mindig, hogy vérségi tisztaságát éppen olyan gondossággal kell megvédelmeznie, mint a földet, amelyen él, melyen fejlődnie kell.

Foglalás

A székelység népi szervezete zárt egységet alkotott. A föld birtokába a megtelepedéskor foglalás útján jutott. A foglalásból eredő földtulajdon az egész székelység tulajdonának tudtták és ezt a korlátlan tulajdonjogot a magyar királyok már kezdetől fogva elismerték. Erre a „székely örökségére” király földtulajdonjoga nem terjedt át, a királyi jog ezen nem érvényesülte. Amíg magyar területen a törvényes birtokos magva szakadlára a irtok a szent koronára szállott vissza, a székelyeknek a magyar koronának ilyen joga nem volt. A kihalt székely főszájak ősi székely szokás szerint a szomszédokra szállott. Még hitvány, fejvesztés esetén sem szállott a agyon az államra, hanem megmaradt a bűnös ügy utódainak tulajdonában. A székely nép nem engedte ki kezéből a vértel szerzett ősi foglalásból eredő vagyont, mert csak a vagyoni székely volt képes eleget tenni

katonáskodást kötelességeinek a végvárokon, ami költségés dolog volt, mert a székelynek, akár gyalogos, akár lovas volt, saját költségén kellett katonáskodnia.

A határok védelme

A székely vagyoni elidegenítésének a korlátozása is tulajdonképpen katonai célokat szolgált, tehát azt, hogy a székely eleget is tudjon tenni ennek a kötelezettségnek, alkalmas maradhasson a határvédelem szerepére.

Ki kell emelnünk a vérségi közösséget is. Társadalmi berendezésüket illetően a székely nemzet tagjai mindnyájan *nemesek* voltak. A magyar állam keretén belül ezt a jogot más nép nem élvezte, a magyarság kebelében csak egyes családok voltak *nemesek*. A székely nemzetben nemes volt mindenki, aki vérszerinti székely származását bizonyítani tudta. Ez a nemeség három rendből állott, első helyen állottak a *primorok*, utánuk a *lófők* és végül a *darabontok*, a gyalogosok.

A három rendbe a vagyoni helyzet szerint sorakoztak a székelyek.

A székely nemzetnek közjogi, közigazgatási berendezkedése is elfűtött más magyar részek hasonló intézményeitől.

Amikor Szent László király az egyházi szervezetekkel kapcsolatosan a vármegyei szervezetet is kiépítette az ország keleti részeiben, a székelyek már akkor bírtak ilyen szervezettel. Náluk nem vármegyei voltak, hanem székely *székek*. Ha nem lett volna meg ezen berendezkedésük, akkor ők is a vármegyékkel azonos nevű és azonos szervezésű közigazgatási beosztást kaptak volna. Ez a külön közjogi szervezetségük később is megmaradt, sőt elmélyült, úgy annyira, hogy amikor 1630-ban a magyar, szász és székely nemzet unióra lépett, közjogi alapon is lényeges különbség volt a magyar és székely nemzet között.

A magyar nemzet közjogi testületei a vármegyék, szabad királyi városok és nemes városok voltak. A székely nemzeté a székely székek és városok. A magyar vármegyék élén a fejedelem által kinevezett főispán állott. A megyei tisztviselőket (tisztelket) a köz-

gyűlés választotta, de nem szabadon, hanem a főispán által kijelölt személyek közül, ami az önkormányzat korlátozását jelentette. A székely székeknek az önkormányzat fennállott, mert ők maguk választották a szék élén álló főkirálybírákat és ugyancsak szabadon választották az összes széki tisztviselőket is. Nemcsak a közigazgatásban, hanem az igazságszolgáltatásban is önállóságot élveztek, amennyiben a törvényeszékek bíráit is szabadon választották. A székelyek tehát saját tisztviselőik által igazgatott székekben laktak és felettük csak a saját széken választott bírák álltak. Ha hozzávesszük még azt, hogy külön nemzeti gyűléseket tarthattak, amelyen saját maguk részére törvényeket hoztak, megállapíthatjuk, hogy a székelyeknek a mulban keltős önkormányzatuk volt és pedig területi és személyes önkormányzatuk.

A székely nemzet ősi intézményei már az Árpádok alatt megvoltak. *II. Ulászló, Mátyás király, I. Ferdinánd*, valamennyien mint százados jogokat ismerik el.

A székelység különálló népiséget nemcsak ezen belső szervezete mutatja, hanem a nyelvhasználat, kifejezésének eredetisége, ősi írása, a székely rovás írás, a népszokások, a ruhaviselet, a székely disztit módor. Ezek mind ékes bizonyítéka annak, hogy a székely nép, bár környezete hatással volt rá, mégis a maga intézményeit, a maga műveltségét nem vette át másoktól, hanem azok az ő saját alkotásai, amik önálló népi eredetű bizonyítják.

A székely nép mint szervezett katonanemzet kiérdemelte a mulban „a viléző és gyorsaságos nép” nevét, s elleneére annak, hogy az *állandó hadviselésben a férjalkosságának színevirágát vezette el, mégis mind a mai napig meg tudta őrizni magyarságát, jellegzetes nemzeti bonását.*

Szöllőoltvány

európai gyökeres
szőlővessző

egelőcső árban beszerezhető a 37. éve fennálló SZÜCS szőlőtelepen, Bihardiószeg 2.

Arjegyzők ingyen

Szász Jóska pályát választ

Amikor az alább elmondandók történtek, szép tavaszi idő volt. Jóska több más tanulóarával az iskola községes kertjében dolgozott. Dr. Nagy Endre igazgatóval az irodában tevékenykedtünk, amikor behozták a napi postát. Az egyik borítékban egy megkeresés került ki, amelyben arra kéri az iskola igazgatóját, hogy nagyobbacska gazdaságba gyakoroljon ajánljon egy jóra való szorgalmas ifjút. Megélhetése már kezdetben biztosíva van s beválás esetén otthont alapíthat és ott állandósulhat. A levél elolvasása után mind a ketten Szász Jóskára gondoltunk. Tudtuk róla, de egész megelégedés és elárlóan, hogy nagyon szerényen él. Különben jó tanuló, csendes, komoly fiú volt. Őgy gondoltuk, hogy elmenve gyakoroljon, megélhetése meg lesz s jól tesznek vele, ha ajánljuk. Az iskolát már végezte s az ősz gyakorlati vizsgárá eljött az alkalmazási helyéről is.

Behívtuk Jóskát s 5 illedelmes beköszöntőre pár percre melva ott is állott igazgatója előtt.

„Jóska fiam, azért hívtalak, hogy egy jó hely kínálkozik neked, ahol biztosra elhelyezkedhatsz.” Ezek előrebocsátása után megismertette az igazgató Jóskával az egész ügyet.

Jóska pár pillanatnyi gondolkodás után a következőket válaszolta:

„Nagyon szépen köszönöm az igazgató úrnak, hogy rám gondolt, de engedje meg, hogy reggelig gondolkozzam a dolog felől és csak akkor adjak választ.”

„Jól van, fiam”, mondotta az igazgató és Jóska már sietett vissza a kertbe.

Reggel hívás nélkül bejött az irodába. Kíváncsian vártuk, hogy mit fog válaszolni. Nem is késett sokat a válaszával, de az mindkettőnknek nagyon meglepett, mert a következőképpen hangzott:

„Még egyszer nagyon szépen köszönöm az igazgató úr jószágát, de az állást nem fogadom el. Réam Homoródhévízen hat hold föld vár. Abból a hat hold földből, avval a tudással, amit itt szereztem, a magam igényei szerint megélek, s függetlenségemet nem adom fel.”

Oly eltökélt, komoly volt a Jóska válasza, hogy nem is erőteltük tovább, mást küldöttünk helyette.

Ezek után nagyon szerettem volna tudni, hogy vajon, hogy fog Jóska hat hold földből megélni. Erre csak három év múlva került alkalom, amikor községbe mentem, hogy ott tanulókat látogassak meg. Dehogyan

mulasztottam el, hogy Jóskát otthonában meglátogassam!

Látszott, hogy őszintén örvend látogatásomnak s szívesen marasztalt vacsorára. Meghívását el is fogadtam, gondolva, hogy így töb alkalom kínálkozik a helyzet megismerésére.

Amit láttam és hallottam, nagyon meglepett. Jóskákéék hármán voltak a családban. A hat hold földhöz még béreltek négyet s a tíz hold földből valóban tejből vajban fürödtek, olyan bőségben voltak. Két fejős tehenük és fejős bivalyuk is volt. Tevérszokójuk és két hízó süldőjük kérte a vacsorát, amikor szentéztem az udvarom. Még tavaly szemesgabonájuk is volt s lisztjük tekintélyes mennyiségű, pedig a csépléstől nem sok idő választott el. A kamrában nagy oadal szalonnát láttam és tekintélyes terjedelmű zsíros bődönt.

Mindezeket látva, nem csudálkoztam, hogy Jóska nem kívánczoltam el. Azt meg én állapítottam meg, hogy úgy az ételben, mint a ruházkozás és házi berendezésben a lehető legegyszerűbben vannak el-

látva. Milyen kicsi kell az ilyen kötelességekhez! Szorgalom és az igényeknek oda egyszerűsége hogy meg is valószínűsítsanak. Mégis mily kevések sikerül!

Igy választotta Szász Jóska az egyszerű, kisigényű, fáradhatatlan kisgazda foglalkozását, ahelyett hogy elment volna gyarmokornak a talán később „nadrágos” embernek. Azután még több tanítványomról állapítottam meg, hogy egyfelől messzre foglalkozásának, másfelől pedig valóságga szerelmese az áldott anyaföldnek. Olyan öntudatos, magabizos, földjéért el nem tántorodó gazda csak az tud lenni, aki tisztában van tennivalóival s éppen azért éri s tudja, hogy amit csinál, jó van csinálva. Azt, ahogy gazdálkodnak követni lehet, de felülmúl nem!

Kívánatos, hogy minél többen vállalkozzanak meg így életpályájukat. A szakszerűen s így eredményesebben gazdálkodókat először csufolják, azután irigylük és később követik. Így válnak világító fátylvá, iránymutatókká gazdasági életünkben.

Boros György
Székelykeresztúr

Március 15-ike Nagylondán

Felejthetetlenül szép hazafias ünnepelet rendeztek Nagylondán az ott lakó magyarság derék lakói. Dél-élelt úgy a református, mint a róm. kath. templomban istentisztelet és a helybeli állami elemi iskolában gyer-

mekünnepély volt. Ugyanaznap este 6 órai kezdettel műkedvelői előadás rendezett Jakab György helybeli községi aljegyző, aki igazi magyar lelkesedéssel és buzgósággal fáradozott az ünnepély magasatos nívó emelésén. Színrre került Budavár László v. nemzetgyűlési képviselő a „Nemzeti Elet” főszerkesztője győnyörű hazafias „A kassai kriptában c. színműve. A szereplők közül különösen kitűnt Fülöp Lajos helybeli református lelkész, aki ezáltal összehozta tartásra bizdította az itten élő eskély számú magyarságot. Nagyok voltak még: Weber György helybeli pékmester, Pehely Mária, Domi Irma, Fazekas Károly, Czintos József, Csoma Géza, Csoma Ferenc, Bence Gyula székely telepes vitéz gyermekei. Továbbá Szeplekán László mint a gyermekek tanítója kitűnően töltötte be szerepét, azután Kádó Zsigmond és Csehi Márton. Az eskélyt felajánlott belépőt díjak tisztjövödelme a kath. és a református egyház javára lettek fordítva.

Gondoljon honvéd hozzátartozójára s rendelje meg számára

MAGYAR NÉPET

A MAGYAR NÉPET

akár a laktanyába, akár a frontra elküldjük neki

negyvenhat év alatt

százézer cikket, könyvet, kiadványt írtak március tizenötéről. Ismertették, boncolták, felgigótták minden részletét úgy, mint a lapok, könyvek, vagy írások vánta. Voltak ünnepek, írók voltak, amelyek kiszajították a Kossuthot, Táncsics Mihályt a többi bizonyos politikai írásokra s azt hívték, ezzel a történelem már be is írták kis pártpolitizációját, meghódították a márciusi szellemét és maguknak sikerült megfogni őket, mint valami kétes akkori kalandórokat.

De nem csak március idusát használták fel erre. Idézetek közöttük közölnek ma is Kossuth műveiből, verseiből és a többiek szellemi adékából. Természetesen ávatozás egészen. Olyan mondatokat, gondolatösszefüggéseket, amelyek megcsengése hasonlít az újabb kis hírekhez, de amelyeket egész természetesen már nem közölnek le, hiszen mert akkor az olvasó egyszerűen meglátja, hogy történelmi eseményeknek, a szabadsághősöknek egészen más volt a céljuk, mint az övék.

De ma is emlegetni a szabadsághősöket s vannak pártok és más szervezetek, amelyek szinte kizárólagos célformálnak ahhoz, hogy ezt a szót hirdessék, illetve kiszajdítsák maguknak. Természetesen sikerül ez részben, mert a szabadsághősöket elfelejtik emlegetni a magyar szabadságot, illetve ha emlegetnek akkor csak szíripos körítésnek látják, hogy ezzel könnyebben be tudják adni az új és mégis régi szót a magyarságnak. Elfelejtik emlegetni azt, hogy bár a francia forradalom szabadság, egyenlőség, testvérség jelszavát használták negyvenöt évvel, de nem abban a formában, ahogy ma hirdetik néhol: teljes szabadságot Magyarországon minden embernek és idegen fajnak, hogy tovább hódíthasson és foglalja el a jó helyeket közletoinkben. A szíripos cikkek is jelentek meg március idusán és egyik ilyen cikk ma a magyar nép mellett, annak szabadságért kiállt, hanem barbár útonról fanyalgott s a szabadság és

egyenlőség elvének megszegéséről emlegette a zsidótörvény, fajvédelem alatt.

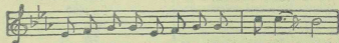
Kifélcímítják negyvenöt évvel, hiszen nagy gyakorlatuk és kiváló képességük van arra, hogy mindenbe azt magyarszák bele, ami nekik érdekük. Ezért kell tudni ma minden magyarnak: negyvenöt évvel nem a

bűsmanokért, zsidókért, vagy négerekért szállt síkra a márciusi ifjúság s nem az ő érdekükben hozta a forradalmat, nem ezeknek idegen érdekéért szolgált, hanem a magyar népet. Még akkor is, ha ma sokan az emlegetést fejtik közül valamelyiknek akaratát megszerezték a nép rokonszenvét. (d.)

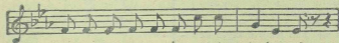
NÉPÜNK SZELLEMI KINCSEI MINDEN HÉTEN EGY NÉPDALT!

Ez a kislány...

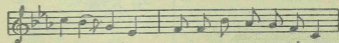
Parlando

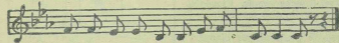
Ez a kislány mind azt mondja: végyem el,

De nem kérdi, hogy én mivel tartom el.

El-tar-tanám kizta bú-za kenyérral.

Havas al-ji szép tiszta to-lyóvízzel.

1. Édesanyám karján nevelt engemet
S mégse tudja az én bús életemet,
Mert ha tudná az én bús életemet,
Néjjel-nappal csak siratna engemet.
2. Harmatos a piros róza levele,
Csak egy kislányt nevelték a kódvemre,
Azt a kislányt nem adám az anyjéért
S az anyjának a mennyből jussáért.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseltek minden városban és községben

**Vezérképviselőség a Erdély területén:
Kolozsvár, Hortly-út 6,
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 28 sz.**

Olóia Ferenc:

Csoda-Dinnyék

A Nemzeti Múzeum botanikai osztályában spiritusba téve láttam egyszer a tengeri kigyót. Nem egészen olyan volt, amilyen a régi világban az óceánokon ijesztette a hajósokat, mert azoknak a hosszúsága ezer rőfnél kezdődött, ahogy a tengerészek állították, azok pedig mindig igen szavahítho emberek voltak. A magyar tengeri kigyó nem volt hosszabb négy méternél, s ebből látható, hogy nem valami képletes magyar tengeri kigyóról beszéltek, mert azok közt vannak négy-száz estendő hosszúak is. Ez kézzel fogható jóság volt, savanyítottai való uborka vastagságú, szép fehérbőrű, csak éppen pikkelyek nem voltak rajta. Nem is lehettek, mert ez a múzeumi tengeri kigyó homokon termelt, még pedig Hevesben, a csányi homokon, ahol az a híres dinnye terem, vagy legalább termelt valaha. Semie rosszul esett, mikor a botanikusok fölökösítették, hogy ez a tengeri herkenyű s nem tengeri, se nem herkenyű, hanem egészen közönséges dinnye. Kigyódinnyének hívják, akik ismerik.

En nem ismertem, de hát én nem is vagyok „szendélyes” dinnyész”. (Ez volt a címe az első magyar dinnyetudományának, a Szontágh Gusztáv könyvének. Azért képelem én mindig úgy a szendelmes dinnyészt, hogy könyökig nekigyűrködve, vérforgó szemekkel jár a dinnyeföldön és handzárral fenyegeti a gömbölyded görögdínyéket: siesetek érn, az apátok lelet, mert mindjárt létek vagyok a hasatokba!) Nagyjobb baj volt az, hogy a csányi magyarak se ismerték a kigyódinnyét. Véletlenül kerülhetett a magja a becsülétes magyar dinnyemagok közé, ki is kell, virágozott is, meg is költött s egyszer csak megjelentek az inádkon a kis dinnyék. Hosszúak is vékonyak: voltak mint a pióca. A gaza, aké a föld volt, szorongó szívvel várta, mi lesz belőlük. Hát az lett, hogy elkezdtek nyúladozni, ki méterre, ki háromra, — világos volt, hogy az örög keze van a dologban. Megjétek a csányiak, r: A-vastak, meghintették szentül vízzel, nem ért semmit, tán még használt is a dinnyéknek, mert még sebesebben nyúltak. Erre aztán kapták magukat a derék dinnyészek, nagy

szendelemmel nekiestek a legöregebb csodadinnyének és agyonvertek fürkősbóttal. Meghallotta az eset hírét a csányi pap, ő aztán a megmaradt három kigyódinnyét eljuttatta oda, ahová való volt, a Múzeumba. Derék tudósaink kettőt kipróbáltak belőlük, már csak a magja miatt is, de az izület is pompásnak

találták, — a harmadikat pedig mint kuriózus dologot, spiritusba tették s mikor ilyen magamformájú laikusra találtak, azzal megbámulatták, mint valódi magyar tengeri kigyót.

A csányi csodadinnyének most párja akad a szegedi határban is. Piros Tari János tanyaföldjén bújik elő a csoda, amely még fölőzi is a csányit. Mert a kigyódinnyen végre se egyéb, mint tenyészhető fajtája a sárgadinnyének. A Piros Tari János dinnyé azonban igazán ritka laikus naturae-k: kettős dinnyék. Kettős szilvát, barackot, ábót már sokan láttak, még kettős szőlősemet is, de kettős dinnyét még nem hallottam. A Piros Tari kis földjén azonban mind ilyenek termettek, sőt volt köztük hármás is. Ez azonban nem bírt kifejlődni, hanem a kettősek egészen rendesek.

Mutatóba behozott ma a gaza derék közül egyet a városba, pedig egyenesen hozdám.

— Ugyan egy finácé kérte után, de annak nem adtam, mert nem vót tökéletes embőr, — mond Piros Tari.

— Már mért ne lett volna? adom alá a szót.

— Mert csak kétezőr koronát is érte az abszurdum embőr. De t lehetett volna neköm százezret mégse adtam volna, tudja, mert én idecsantam a kultúrpalotába.

— No, ez derék szándék, bátya.

— Hát, mondok, hogy lögyön itt is a vesződelőnek.

— Micsoda vesződelőnek?

— Minálönki aszongya, hanem jótt jélt az, hogy így meg szolta magát a dinnye. Vagy let az idén, vagy a jég elver. Hát k tnyagok még a maradékok is, h milyen nagy istenverése vót én tam, mikor a dinnye írköket j szott. Még osztán, nézze, így o mögterül valami a kárbul is.

— Hogy gonóloja, János bácsa.

— Kétszázzer koronát gonólok kéröm. Azt csak nem sokaja is rőttenő ritkaságért? Ostn öög ám ennek a haját íveg tónni, a belít még kizsöögögetni lálnal. Amúgy nagyon fajdinnyes íkrás, vérbéi.

A kétszázzer korona nem le meg. Kértek már éntölem ennyit gyalos négykrajcárosért is, szö mint „rőttenő ritkaság”-ért. H kor én előveszem azt az írást, a lyikkel az állam százhuszer k utal ki az intézketés a jelen esztendőre.

— Tud-e írást? — kérde az beremet.

— Csak föltételősen, mondja Piros Tari.

— Hát csak tegye föl, bátya. i a pápaszem. Azt tételőzi az ilyen szépbeszédű öreg mag ha olvasni akar.)

Nyúl az emberem a belső lo zsebbe, mint a pápaszem rendez tőzkodási helyére: hát nincs ott. pogatja, topogtja a külső zsebb pápaszem nincs. Utóljára mara nadrágzseb. Csakugyan ott van, a szárvál belakadva a posztóba sehogyse akarja a jót követni.

— Bujj elő mán, ebada, — rántja végre haragosan s kiránt vele egy omó bankót. Vadonatújí ötvence-rek, csak úgy begyürkölve, lehetnek egy tizen. — Egy kis búzát adtam a Varcembőr úrnak, oszt csak előttem bé, mert a bugyellárásba én nem fér.

Mutatja a bugyellárist, sok rezes-téti régi örömszer-bugyelláris, ózásokkal, ezerekkel telelőmköde. S miután egyetértünk abban, hogy ha mink volnánk pénzügyminiszterek, ezt a mostani pénzt csak kőrakóban nyomtatnánk, mint a élyeg, — beledíjztatja a fejét a pá-

paszembe, belendéz a miniszter levele és helybenintőleg bilenti a fejt egyik válláról a másikra:

— No, akkor én nem jó helyén járok az úrúkkal, mert maguk mán le is égtek, míg a jégült is mögve-rődték. Ném hiába mondom én mindég, hogy az állam se tud ügyebet, mint a bibic.

— Hát mit tud a bibic?
— Jajgat mindég, szögény feje, mert oócór vót neki egy aranykraj-óárja, oszt azt elrejtötte a nádban egy főlő irányában, hogy arrul majd mögtudja, hogy tötte, de a főlő elmúlt, oszt azóta a bibic ügyebet se tősz, mint sír-ri az arany-krajárja után, hogy „kiévit, kié-vitt”!

Azaz a hóna alá vette az írkereket és elindult velük a pénzügyi palota iránt. Alighanem a tökéletlen fi-nánc felé akart orientálótni.

A
Magyar Népet
terjeszteni
magyar köteleesség!

Leventék

Napról-napra látjuk életnyilvánulásaikat. A fiaink köztük menetelnek. Gyakran olvasunk egészséges táborozásokról, sportjátékaikról, nagyzerű gazdasági teljesítményeiről. Gyönyörködünk repülőmódellekben, figyeljük ejtőernyős gyakorlatozásukat. Sokat hallunk róluk és mégis azt kell mondanunk, hogy mégsem ismerjük eléggé őket. Sokan azt hiszik, hogy az egész leventeség csak a fiatalok katonasági játéka, csak szórakozás, csak idő-pazarlás. Rosszul tudják. A leventeség az ifjúságnak egészséges, ép-testű-épleltű, hazafias, vallásos férfiakká és honleányokká való céltudatos nevelése. Nevelési rendszer, amelynek célja a hazájáért élő közösségi ember, a nemzetért, munkára és áldozatra kész kötelességtudó hű állampolgár. A leventeség hatalmas iskola az életre, a gazdasági összefogásra, a szövetkezésre. De legfőképpen az önképzés óriási alkalmá, egy egész országra kiterjedő egyetemes önképzőkör, amelyben ugyanazt az egyenruhát viseli a földműves gyermeke, a munkásfiú és az értelmiségi gyermek. Az iskola főleg oktat, a katonaság kiképez, a leventeszervezet nevel. Az életnek nevel, életvalóságára nevel. És ami a legbőbb: célja a jellemnevelés.

Más nemzeteknél is van a leventeséghez hasonló intézmény. Ep olyan neves, magasrétos céllal és elgondolásokkal. De a mi leventéinknél büszkeséggel elmondhatjuk, hogy van bennük két vonás, amely nekik különleges sajátjuk. Az egyik az, hogy a leventenevelés nem uniformizál, nem nyomja el az egyedet és egyéniséget, ellenkezőleg az egyéniség szabad érvényesülésén keresztül a személyiség kialakítására törekszik. A másik az, hogy a leventéintézmény nem szorítja háttérbe a vallásos élményt, a templomot, a vallásos nevelést, ellenkezőleg ebben látja a jellemképzés leghatalmasabb tényezőjét. A leventenevelés így nem torkollik sem univerzalizmusba, sem materializmusba, sem racionalizmusba. Nem egyoldalú falanszertípus akar, hanem sokoldalú, egész embereket. Talpig jellemes, erőnyes férfiakat és jellemes, erkölcsös nőket. Nevelése teljesen párhuzamos az iskolával, az egyházzal és a katonasággal. Ott kapcsolódik be az egyszerű serdülő ifjú életébe, amikor az iskolát elhagyja és addig vezet, amíg a katonasághoz nem kerül. Eppen a jellemfejlődés döntő éveiben ad életformát a magyar ifjúnak. S

rövidesen megérjük, hogy az öregek sem fognak értetlenül nézni erre a két évtized óta fennálló gigantikus szervezetre. Mert néhány évtized múlva már minden magyarnak élménye lesz a leventélet. Mindenkinek köze lesz a leventeséghez, vagy úgy, hogy az illető éppen levente, vagy úgy, hogy lesz levente, vagy úgy, hogy volt levente. Akkor majd nem kell külön magyarázni, hogy miért kell a mezőgazdasági réteg fiait több rugalmasságra nevelni, a munkásiakban az erkölcsi ellenálló-képességet fokozni, az értelmiségi gyermekeknél pedig főleg a testet edzeni. Akkor majd nem hallomásból, nem olvasmányból, hanem a saját felejtethetlen élményeiből fogja tudni mindenki, hogy a levente annyi mint lendő jellemes állampolgár, s a jó állampolgárnak a leventeség az előiskolája.

Est a nagyzerű iskolát, ezernyi, szép, okos, nagy teljesítményeit, gazdag eredményeit fogjuk bemutatni a felnőttek társadalmának pnteken a Magyar Államvédelmi Házában leventéink írott és élő szóval, vetített és pergő képekkel, dallal, zenével, táncsal, élőképekkel. A magyar leventéintézmény hőskort, a magyar fiatalok mindent elsodrő élet-eréjét, a magyar jövő fiatalos lendületét várásolják elénk ezek a képek. A jövő mutatkozik be a jelennek. Aztér, hogy megértjük és megértvén, becsuljuk és megszeressük a leventéintézményt, amely nem szűkséges rossz, hanem szűkséges jó, mert nélkülözhetetlen, hasznos, nemes, nemet szűkségesseg. Fogadjuk őket előlőlet nélkül, megérdemelt szeretettel!

ÍRÓ-SOKSZOROSÍTÓ-ÉS SZAMOLOGEPE

szakszerű javítását, újráépítését több évi jótárlás mellett vállalom Ószes rendszerű gépekhez kéllékek.

Körömendy ihály

műszerész mester

KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-UTCA 24
Telefon: 25-83

EMKE POSTA

Nagyszámban folynak az Emke-tagjelentkezések az Emke-tag jelentkezések és gyűlések változatlanul nagyszámban folynak. Újabbban alapító tagoknak jelentkeztek Simén Domokos lelkész és Kozma Miklós Homoródlánról.

Simén Domokos Karácsonyfalváról 14 rendes tagot gyűjtött. *Felsőpősről* B. Kovács István gyógyszerész 8, Baumgartner Alajos plébános, püspöki tanácsos 27, Máramaroszigetről dr. Krizsácz József közzételti szöveg igazgató 15 új rendes tagot küldött be. *Szucságról* Madaras Károly ig.-tanító, régi lelkes Emke-munkatárs, újabb 19 tagot toborzott az Emkénél. *Kide* községből Fülöp Elemér unit. lelkész jelentett be 48 új tagot. *Alsószukon* Varga Mór ig.-tanító előbb 31, majd 14 újabb tagot szerzett. *Kötelenend* Rosonczy Aladár igazgató toborzott 38, *Gyulatelke* pedig Kovács Péter igazgató 21 új tagot. A további jelentkezéseket később közöljük.

Emke-fiókjaink munkássága

Emke-fiókjaink és tagozataink tevékeny munkát fejtenek ki. Máramaroszigeten a *Szilágyi István-kör*, mint a városi Emke-fiók, előbb nagysikerű Szilágyi István-énepejly rendezett a tudós költő-professzor születésének évfordulója alkalmából. A műsor keretében a piarista gimnázium énekkara Szemes Ferenc piarista tanár, dr. Molnár Pál ref. gimnáziumi igazgató, Kürthy Erzsébet tanítónő, Bökenyi Dániel ny. igazgató, Németh Gizella, Fankovich Emilné, dr. Szakál Sándorné tanárnő, továbbá Gál Géza, Jarinka Gabriella és Kiss Zoltán tanulók szerepeltek. Továbbá R. Horváth Gizella tanítanőnk.

Ugyancsak a Szilágyi István-kör színvonalas Ady-énepejlyt tartott, amelyen Kelemen Ernő vezényletével a ref. énekkar Török József, az áll. léánygimnázium és ref. gimnázium növendékei R. Horváth Gizella, Kafocsy Margit és dr. Banka Pál hegedűművész, zeneiskolai igazgató, mint vendégek pedig Valyók László budapesti egyetemi tanár és Petrács Margit énekművész nőműködtek közre. A *Szilágyi István-kör* dr. Molnár Pál elnök irányításával mellett igen értékes és szép köznevelődési munkát végez.

A szilágysági Emke-tagozat az április 3-án Zilahon, április 4-én pedig Szilágysármányon tart Emke-napot gazdag műsorral. A Bihar megyei Emke-tagozat április 15-én Nagyszalontán készül műsoros Emke-napot rendezni. Háromszék megyei és Csík megyei tagozataink, hasonlóképpen az Udvarhely megyei is falulátogatásokat végeznek.

A központi irányítás mellett a népművelési szerelvény végzett újabb nagyváltó kiállítás. *Legutóbbi napokban a kolozsvári ref. kollégiumban* otított a felkérés folytán éremgyűjteményi filmetek az alsó és felső osztályos tanulóknak számára. Előadásokat tartottak Nagy Géza tanár, dr. Mester Gábor ig.-főorvos, Gönczy László igazgató és az Emke részéről Walter közp. titkár.

Márc. 12-én a szerelvény *Kajántón, Kisebesen és Csucsán* volt kiállításán. Kajántón Kiss Károly tanfelügyelő és Kovács Pál vm. népműv. titkár adtak elő, filmeket vetítettek le, a gazdasági tanfolyam legjobban vizsgázott hallgatói között pedig az Emke ajándékképpen jutalomkönyveket osztottak ki. Kisebesen Kiss Károly tanf. emlékeztet meg márc. 15-ike jelentőségéről, majd a helyi tagozat megalakulása ment végbe, ahol Kiss Károly elnököt, Walter közp. titkár pedig a megválasztandó tisztikar névsorát terjesztette elő. A jelentkezett tagok száma eddig mintegy 80.

A műsoron filmek, hanglemezek, közös ének szerepeltek, majd Tarkányi Szűcs József csucsi ref. lelkész isztentisletet tartott s ennek során egy kis magyar gyermeket, Miklós Istvánt is megkeresztelt. A siker érdekében Fejér László, Miklós József és Polgár Mária, a tanstület tagjai fáradoztak.

Csucsán Tarkányi Szűcs József ref. lelkész, tagozati elnök üdvözölte a kiküldötteket. A műsoron szavalt, közös ének, filmek, Kiss Károly és Walter Gyula előadásai szerepeltek s végül a ref. lelkész köszöntte meg a kiállást, amelynek sikeréért Bács József igazgató, helyi tagozati titkár is sokat buzdított.

A szerelvény márc. 14-én *Magyarkiskapus és Magyarkapus* községekben, márc. 15-én *Gyerővászárhelyen, Váralmás* és *Középlakon*, március 16-án *Páncslechen* volt kiállításán és tartott előadást. Ezekről később részletesebben is megemlékezünk.

Könyv- és füzeltuttatásaink

Az Emke újabb kiosztás céljából Csucsára, Kisebesre, Kajántóra, Magyarkiskapus, Magyarkapus, Gyerővászárhely, Váralmás, Középlak, a Beszterce-Naszód megyei Magura és Páncslechen, valamint Szatna községek részére juttatott ajándék-füzeteket. Szilágysékre és Kajántóra jutalomkönyveket juttattunk. Az Udvarhely megyei *Székelgyárság* községbe Úr Gyula tanító, könyvtárkezelő és *Zeteváralja* községbe Balla Árpád tanító, könyvtárkezelő címére küldöttünk 1-1 könyvtért.

Nagyobbszámú ajándékfüzetet juttattunk a bácskai magyar testvéreink részére dr. Römer Pál József magyar gör. kat. lelkész útján.

Fiók-alakulások

Újabbán ismét számos Emke-fiók alakult meg.

Visa, Kolozs megye, 1944. jan. 23. Elnök: Sebestényi Adám ref. lelkész, alelnök Duzsárdi György, titkár Czákó Irma tanítónő, pénztáros Kiss Dániel, ellenőr Papp Sándor a Jánosé, vál. tagok: Kiss F. János, Papp Sándor a Józsefé, Kiss Mihály, Papp Zsigmond, Berki Sándor és Fodor József a Jánosé.

Magyarkiskapus, Kolozs m., 1944. febr. 20. Elnök Nemes Dezső ref. lelkész, alelnök Vincze B. János (92), titkár Zöld Gábor ig.-tan. (23), pénztáros Kelemen Tibor (44), ellenőr Both János (20) és Jakab Márton (72), vál. tagok: Both János (45), Vincze P. János (26), Kulesár M. István (102), Kaca B. István (40), Both István (36) és Faragó István (215).

Gyulatelke, Kolozs megye, 1944. febr. 20. Elnök: Szűcs Sándor körjegyző, alelnök Ajtay Géza s. jegyző, titkár Kovács Péter ig.-tanító, pénztáros Bonyhai Endre k. frnök, ellenőr Bíró György molnár és Varga Balázs molnár, vál. tagok: Lukács András kereskedő, Szűcs András földműves, Tilcsik Nándor o. m. díjnos.

Kötelenend, Kolozs m., 1944. febr. 20. Elnök: Mátéffy András körjegyző, alelnök Gábor Lajos, titkár Rosonczy Aladár igazgató, pénztáros Tóth Károly, ellenőr Kovács László, vál. tagok: Sebe József, Tóth József, Kovács György, Fodor Miklós, Kiss Erzsébet, Molnár Erzsébet, Mátyás Sándor és ifj. Fodor Miklós.

Szilágyszeg Szilágy m., febr. 27. Elnök: Dr. Laczy Péter társelnök dr. Ujhelyi-Sándor, alelnök Balla András, titkár Szász István, pénztáros Székely István, ellenőrök dr. Mórész Ferenc, Rácz Béla, dr. Dul Andor, Lakatos Ferenc, dr. Süle József, Láposi Kiss István. A megalakulás az Emge-gazdakör közgyűlésének keretében, Bíró János ref. lelkész, gazdaköri díszelnök bizottság beszédének hatása alatt történt és a közgyűlésen jelen volt Emge-gazdakörök igazgatói is valamennyien belépnek az Emke tagjai sorába.

Láki, Bihar megye, 1944. márc. 1. Elnök: Kötönte Ferenc, áll. tanító, alelnök Demkó Miklós, titkár Szilágyi József, pénztáros Kiss Antal, ellenőr ifj. Vincze Lajos, vál. tagok Bajnok Sándor, Dul Lajos, Márkus József, ifj. Görög Mihály, Szécsi György, Kálmán Mihály, ifj. Pálfi Ferenc, Pálfi István, Fóris Imre, Somogyi Pál, Vass Lajos, Farkas Sándor, Gál Sándor és Tóth Imre.

A közlést még folytatjuk.

Emeljük, nem minden falú ilyen...

Voláhol Magyarországon,
1943. február 26...

Református Élet írja:

Nem fogja ennék a nagykirálytűdésű falu-városnak a nevét. Hissen az város, amiről itt szó esik, majd min- valóságos településben azonos. A ma- falu leányainak lelke, látása, megtartása az utóbbi évek során szerencsén megváltozott. Ez a válto- sághoz volt előnyére a magyar falu- népünk felemelkedését nálunk job- malán senki sa kívánja. De ez a fel- tettedés nem lehet egyoldalú. Leiki, árálás és gazdasági felemelkedésnek ott kell járnia. Mintha ez a hármias egy elhajlott volna egymástól. Van bí- os erőteljes gazdasági emelkedés a ban. Kulturális vonatkozásban — a nyar egészét szemlélve — már jelentős fejlődéseket látunk. Nem az igazi ma- gyar kultúra hódítja a magyar lelket a ban. Krisztus feléd pedig fájdalom- kevesen nyújtják ki kezüket. Külö- nben áll ez a nagybó falvak, falu- bosok leányra. Így beszélnek kicsi- csak, nagybó vidéki városok felelős etorai.

Falujuk hát ezen a napfényes téli va- sárnap délutánon falusi leányaink láb- mába. A délutáni istentiszteletről írunk. A több ezer lélekszámú gyüleke- sünkben mindössze huszonketten vol- na templomban. Az úgynevezett nagy- nyok közül egyetlen egy sem. Buzgó- kegek teszik ki a vasárnap délutáni templomozó gyülekezetet. Hát hol van- nek a falu leányai?

Pesti kórszó a falusi mosi előtt

A nagy utcán, a templomtól alig kő- léjtásvyra, szibongó forgalom van. Itt n a falu mozija. Itt van a falu kor- ja. Itt szeregnelek össze a falu elve- tettnek vélt leányai. Feléjük tartunk sérérfimmel.

— Majd figyeld meg, miről beszéltek — mondja lelkeztársam. — Kéz- lett óles plakátok hívogatják a kö- llből határozottan „filmcsomagere” a zőket. Van egy pár nyomtatott falra- vs is. Ezek szóróanyagok, legvalósa- n zűknek, fenné szerelmi drámának mondják a filmet. Na, nem hiába! Elő- stében vettek meg minden jegyet a vasárnap esti előadásra.

— Így van ám ez a kétszeri hétköz- napi előadásokon is — mondja kísérőm. Közben már mi is ott tolongunk a tö- negy kelős közepében. De kicsoda tö- negy ez. Mintha nem is az Alföld egyik any falujában lennénk. Valóságos pesti orzó van itt. Népviseletnek — legaláb- b ezben a vasárnap délutáni forgatag- ban — alig láttam nyomát. Hol vannak a régi szép kódmónkék? Dívatos, pré-

mes téllkabátokban korzóznak a lányok. Fejükön dehogya viselnek kendőt. Leg- többjének turbánja van, de itt-ott egy- egy pesti módra készült kalapot is látni. Csizma? Hát igen. Olyan legújabb min- tájú, modern bőszisza. Finom készítés- kák. Selyes nyaksálak. Ezt már a falu visszaoltta Pestről.

A legények még a régi módit viselik. Nincs is itt aelük elég becsületük. An- nál nagyobb a szabadságos kalauznak, meg az éppen otthon levo rendőrnök. A postás meg vasutas egyenruhában fe- szítők fiatalembereket is nagyobb és ösmentőben „udvarló” ósapat veszi körül.

„Jávor Pali”

— Tudjátok meg — csirpeli egy barna leányzó a többieknek — Jávor Pali a legnagyobb filmszínész!

Így mondja: Jávor Pali. Mintha csak éppen itt született volna Jávor a kertek alatt. Egyszeriben felcsattan ám erre az ösöse-vissza gabalyodó sereg.

— Kiss Ferenc különb Jávornál — visítja egy dundi.

— Nagy István is azamat ám — véli egy mágki.

— Bihési se kutya — kiáltja a harm- zadik.

Valóságos népszavazás indul meg. A sétálóok megakadnak. Mindenki mondja, kiabálja a maga kedvenőt. A falusi korzón végigvonnulnak a pesti filmstá- rok.

— Ki a legnagyobb filmszínész? — rikkantja egy szakaszvezető a szavazók felé.

— Eljen Karády! — zengi az egész utca.

Jó, hogy megszólal a mosi osengője. Kezdődik a délutáni előadás. Még va- lami osendháborítást követek volna el.

— A Simort, meg az Ajtáyt nem is emlegetik, — mondja mellettünk elsiet- tében fitymfala, két nagyon elegáns fa- lusi leányzó.

Annyi bebizonyosodik előttünk ebben a nagy falu-városban, hogy a film hód-ító úton jár a magyar faluban.

Erre-e az ebből fakadó mélységes fe- lelősséget azok, akiknek kezébe a ma- gyar film ügye le van téve?

„Nem kell, ami falusi!”

Régi, szép, tiszta portára érünk be. Bibliás öreg kurátor fogad. Ráfordítjuk a szót az előbbi látásra. Elfelhasznál- kurátor uram homloka. Nyagot sóhajt. Ez beszélni kezd:

— Kifordult egészen a régiből ez a mai fiatalság. Nem kell ennek már semmi, ami falusi. Kinevetik az ódesanyjuk ru- háját. A lányok, mivel úgy akarnak ö- tösöködni, mint a filmekben, a varróóóó

befizetik a moziha és ott rendelik meg az új ruhájukat.

— Talán azért a ház körül dolgozó- nek is — vetem közbe.

— Hát igen. Megfejtik még a teheset, megéltetik a díszmót, takarítanak is. De mindet kellettől. Elvágnak ezek, majd mindnyáján a faluból. Megéltették őket a város. Pedig, de sok tört már onnan haza szegényell. Mégos tanulnak.

— Párhézz itt megy a legtöbbje — mondom.

— Most már a legtöbbjének alig kell a falusi ember. Az egyensapknak van legnagyobb becsülete faluban. Itthagy- ják a falujukat, születtek, vagyonuk, elszakadnak a templomuktól, mindentől, csakhogy vasútsátnék lehessenek a vá- rosban.

— Keményen ítéli a falubeli lányoké kurátor uram.

— Keményen, mert szeretem őket. Szeretném idekötni mindnyájukat a faluhoz.

Oázis a faluban

A tisztetes asszony elmondja, hogy van egy áldott közösség a lányok ré- szére a faluban. Ez a református leány- egyesület.

— Valóságos oázis ez — mondja. — Ma még kevesen jönnek. De egyre né- vekszik a számuk. Akik ide bekerülnek, itt is maradnak. Erzik, hogy itt más a levegő. A Bibliából az igazi életet tanul- ják. Különféle munkákban, pl. tehes- látogatás, honvéd-gyermekek gondozá- sa — a szolgálat szépségét tanulják. Régi népdalokban, játékokban, szokásokban önmagukra ismernek. A szöve-fonásban öreganyáik emlékeit érzik.

— Hogy lehetne nagyobb sereget ide- vezetni — kérdezem.

— Vezetőképőkre, még inkább leány- népfőiskolákra volna szükség. Minél több falusi leány menjen ezeknek a lélekformáló kohóján. A keresztény élet- nek a falusi leányaink között ók lehet- nének a legjobb propagandistái.

— Mi befolyásolja legerőteljesebben a falusi leányainkat? — kérdezem befeje- zésül.

— A falusi intelligencia és néha ide- kerülő városi emberek. A film. Ez a most már a falu felé sodródó ponyva- irodalom.

Ahogy beszélgetés után a vasúttálla- más felé tartunk, útunk ismét a mosi előtt visz el. Most ösönlik kifelé a sok nép. Közülük legtöbbben leányaink!

— Hogy lehetne ezeket felemelni! Vissza- vezetni a faluba, felviláttani előttük az igazi magyar kultúra szépségeit. Ez oda- állítani őket Krisztus elé!

Hivatások, vezetők, falusi intelli- gencia, fogjátok jó erősen falusi leányai- tuk kezét!

B. Á.

Fegyelmi eljárás indult a tisztességtelen kereskedők és iparosok ellen

Letárgyalta a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium az iparkamarák fegyelmi törvényét

Régi kívánsága a kereskedelmi és ipari érdekeltségeknek az, hogy amint az ügyvédi és orvosi kamaráknak a köteletükbe tartozók felett fegyelmi jogkörük van, ugyanilyen jogkörrel biztosítsanak a kereskedők és iparosok felett a kereskedelmi és iparkamaráknak. Az életben ugyanis gyakran fordulnak elő olyan esetek, amelyek kifogásolhatók, amelyek azonban jogszabályok hiányában jogi eljárás tárgyává nem tehetők. Versenyhátrány és versenyhátrány között az üzleti tisztességbe ütköző magatartás ellen a tisztességtelen versenyről szóló törvény rendelkezik, a kézműves iparosoknak az üzleti tisztességbe ütköző magatartása az ipartestületi szék elő tartozik. Gyakran merülnek fel azonban olyan visszaélések, amelyek tiltó rendelkezésbe nem ütköznek, mégis kárt okoznak az üzletlátnak, a közönségnek és alkalmasak arra, hogy az iparos és a kereskedő megbecsülését aláássák. E cselekmények ellen eddig eljárási nem lehetett, most azonban a kereskedelmi és iparkamarák fegyelmi jogköréről szóló törvénytervezet módot ad ezeknek a visszaéléseknek a megtorlására.

A törvénytervezet második paragrafusa a fegyelmi vétséget a következőképp határozza meg: „Fegyelmi vétséget követ el az az iparos vagy kereskedő, aki foglalkozásának gyakorlásával kapcsolatban a tisztességtelen

polgári életfelfogással, vagy az üzleti tisztességgel ellenkező magatartást tanúsít, akár a vevő, akár más iparos, vagy kereskedő, akár üzleti alkalmazottja rovására, vagy a kereskedelmi és iparkamarák felhívását szándékosan, vagy gondatlanságból figyelmen kívül hagyja.”

A fegyelmi vétségek esetében a törvénytervezet szerint a kamarai fegyelmi bíróság járna el, amely a kamarai elnöki tanácsa által 3 évre jelölt jogvezető elnökből és elnökhelyettesből, valamint 6 iparosból és 6 kereskedőből áll. Fegyelmi ügyben másodfokon a kereskedelmi és iparkamarák országos tanácsa bírósádkodik. Fegyelmi vétség miatt a kamaránál bárki panaszt tehet. A bíróság a fegyelmi eljárás mellőzésével a bepanaszolt kereskedőt vagy iparost megtehetheti, feltéve, hogy ezzel az intézkedéssel rá lehet bírni a kifogás alá eső magatartás abbahagyására. A bepanaszolt személyes szabadságát korlátozó rendelkezésnek, fegyelmi eljárásnak nincs helye. A fegyelmi eljárást előkészítő vizsgálat előzi meg, melynek feladata, a tények és bizonyítékok feltárása, amelyek a döntéshez szükségesek.

A kereskedelmi és közlekedésügyi minisztériumban a törvénytervezetet az iparkamarák miniszteri biztosa-nak meghallgatásával csütörtökön tárgyalták le.

Nagy sikerrel vizsgáztak a kolozsvári mezőgazdasági főiskola hallgatói a mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamon

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének megbízásából az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági főiskola másodéves hallgatói számára mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendezett, amelyen 51 főiskolai hallgató vett részt.

A tanfolyam vezetője Nyilas István mezőgazdasági főiskolai tanár, a talajművelés előadója pedig dr. Tóth Tibor mezőgazd. főiskolai tanár volt.

A háromhetes tanfolyam záróvizsgálta szombat délután és vasárnap folyt le a gép- és villamosipari kö-

zépiskolában, s azon Gárdonyi Jenő, az állami gép- és villamosipari középiskola igazgatója elnököl.

Megjelent a vizsgán a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének helyettes vezetője dr. Solty Ernő miniszteri osztálytanácsos, az iparügyi minisztert András Lajos miniszteri főmérnök, az EMGE-t vezető Szász István ügyvezető alelnök-igazgató és Nagy Miklós főtűttkár képviselte.

A példátlanul kitűnő eredménnyel vizsgázott hallgatókat Gárdonyi Jenő igazgató a vizsgabizottság nevében megdicsérte, majd dr. Solty

Ernő miniszteri osztálytanácsos földművelésügyi minisztérium elnöki kirendeltsége nevében megköszöntötte Nyilas István főiskolai tanár kitűnő eredményt felmutató óradói felkészülését, rámutatott a tanfolyam jelentőségére. Hangsúlyozta, hogy földművelésügyi kormányzatunk megkezdte a mezőgazdasági programjának a rendű feladatát a mezőgazdasági termelésének megújítására. Rámutatott arra a tanfolyam helyzetére, hogy a mezőgazdasági termelésünknek még mindig kézműmunkaerő domináns szemben egyéb országok gépi termelésével.

Ez a munkarendszer — mondták dr. Solty Ernő beszédében — a mezőgazdaságot jelent az emberi munkaerővel, amely nemcsak szociális hanem gazdasági szempontból is hátrányos. Szociális szempontból a mezőgazdasági termelés megújítása, mivel egészében megtartja és elvonja a magasabb, több értéket kívánó munkától, a nagy nemzetközi tőkét képviselő mezőgazdasági termelési réteget, Gazdasági szempontból pedig azért hátrányos, mert a külföldi államok gépi termelésével dolgozó magyar mezőgazdasági világversenyben nem lehet versenyképes. Drágán termel és így a világpiacra nem tud eljutni. Így a mezőgazdasági munkások fáradságos munkáját csak igen alacsony munkabéruvel fizetik, a kis- és középső gazdasági nyereségtől a földművelésügyi javadalmazás kizárja őket, felemelkedésük és legesélyesebb kultúrájuknak kielégítése is így sorompót állít a szegényes jövőjük előtt okozta nyomora.

Minden megszüntethető a felesleges mezőgazdasági népességnek a mezőgazdasági iparfejlesztés útján való foglalkoztatása és a sokkal belterjesebb mezőgazdasági termelésnek a több és magasabb kézi munkaerőigénye által.

Kiemelte a gépészvetkezetek és kollektív gépbeszerzés és használatának jelentőségét. Végül rámutatott a mezőgazdasági főiskolákon végzett mezőgazdasági tanfolyamok magas színvonalára, mint a székelyi mezőgazdasági főiskola tanfolyamára, mint a székelyi mezőgazdasági főiskola tanfolyamára, mint a székelyi mezőgazdasági főiskola tanfolyamára, mint a székelyi mezőgazdasági főiskola tanfolyamára.

A „Magyar Népe” az erdélyi falu magyarságáért, tehát érted is küzd

Küldd be az előfizetési díjt és jelents be új előfizetőt

MAGYARORSZAG ÉS A NAGYVILÁG

var belpolitikai vonatkozásban hálta héten két jelentős miniszteri beszéd hangzott el.

Antal István beszéde

Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter március 15-én a Magyar Házban az újságírók társaságán hazománys szabadságlakó- és a Jókai-terreleg kezében emelkedett mondott. A miniszter mielőtt a házhoz ment 1848. márciusa utáni idők döntő napjai között, mondogatta:

„Mikor magyarok soha egy pillanatra nem adtuk a szabadság, a függetlenség és az önállóság, a nemzeti lét és a népet, nemzetet egyformán megillető jogát. A magyarság életében olyan sorsdöntő napok peregnék, amelyekről teljes erővel szembe kell fordulni és olyan irányzatot, amely a nemzet teljes lelki egységét akarja fenntartani. Az állanvezetés leg sürdőbb feladata, hogy a nemzetet keze alatt vezesse a jelenlegi világágésben. A miniszter a továbbiakban rámutat arra, hogy amint nem fognak eladni azokat az anyagi előfeltételeket, amelyek a fenyegetett határokat védeni szükségesek, rendelkezésre kell majd azokat az erkölcsi erőforrásokat, amelyek a társadalmi és nemzeti előfeltételek megteremtéséhez szükségesek.

A miniszter, hogy még szövegét, könnyet és vért kell adni a sikerért, majd így folytatja: — Az áldozatokat vállalunk kell, azért is, mert e vállalással sokesetben szenvedés jár, mintha a vállalás beláthatatlan következményeket kellene elviselni.

Szász Lajos beszéde

Szász Lajos közéletiügyi miniszter beszédében választókerületében tett a 48-as Kör összejövetelén és beszédében foglalkozott a közelgő különféle kérdéseivel. A miniszter, hogy a nemzet megvívjuk és meg is nyerjük. A mindennapi kenyér biztosítása természetesen ezzel még nincs meg minden és még igen sok a való. Melyrehatóbb intézkedések szükségéből a célból, hogy meg lehessen rendezni azokat, amelyeknek a természetgazdálkodási kötelezettség élet kívánalmához minél jobban hozzájáruljunk, s a tapasztalatokból megismerjük az eddig szerzettünk, értéket. Bejelentette a miniszter, hogy közelgőleg megjelenő rendelet a mezőgazdaság 1944—1945.

évi beszolgáltatási kötelezettség szabályozza, új rendelkezéseket is fog tartalmazni, amelyeknek célja, hogy minél simábban biztosítsák a gazdák részére a kötelezettség teljesítését és az annak lebonyolításában résztvevő szervek minél jobban elvégezhessek munkájukat.

Emlékeztetett a miniszter arra, sok szemrehányást kapott annakidején, hogy a beszolgáltatási rendszerrel összefüggésben miért nem állapított meg olyan birtokminimumot, amely a beszolgáltatási kötelezettség teljesítése alól mentesült volna. Ezzel a kifogással szemben hangoztatta, nem célja, hogy a kisembertől elvegye azt, amire annak családja létfenntartásához szüksége van. A célja az, hogy akinek olyan kisbirtoka van, amely saját fenntartásához is alig biztosítja, munkába menjen és szabadidejét, amit saját birtokának megművelése nem vesz igénybe, munkában töltse más gazdaságban, ahol szükség van munkásokra és így megszerezze azt a termény mennyiséget, amellyel beszolgáltatási kötelezettség teljesítheti, a nélkül, hogy ezáltal családja létfenntartása csorbát szenvedne. Nincs szó robotmunkáról és munkakényszeréről. Önként vállalt, önként teljesített munkáról van szó, amellyel a kisbirtokos a közérdeket szolgálja és önmagát is tehermentesíti a beszolgáltatásban. A munkabér minden pontja után bizonyos pontszámot a munkát adó pontjából a munkás javára ír s ezáltal mentesíti a lényeges terménybeszolgáltatástól azt a kisembert, aki munkájának teljesítésével hozzájárul ahhoz, hogy más gazda fokozottabban teljesíthesse beszolgáltatási kötelezettségét.

Közölte a miniszter, hogy a mezőgazdasági munkásság féltalppal való ellátása folyamatban van. Az összes talpak kint vannak és azoknak igen jelentős részt már a gazdák, illetve a mezőgazdasági munkások át is vették. Közben a készülnek a bakancsok, cipők, hogy később készítlével is ellátható a mezőgazdaság.

Rámutatott a miniszter arra, hogy a háziiparban nem a népművelési tárgyak készítése a fontos, hanem vissza kell térni a háziipar eredeti céljára, a nép ruházatának biztosítására. Intézkedés történik az iránt, hogy minden család — nagyobb birtokokon minden család-család is — 300 négyzetöglön kendert, vagy 150 négyzetöglön rostlent termelhesse, amit azután a saját maga ruházatára önmaga dolgozhat fel. Van elég lomb-széria az országban ahhoz, hogy rokkával és

szövszékkel el lehessen látni a népet. Az idős asszonyok majd megtanítták a fiatal asszonyokat és a leányokat három hónap alatt, hogyan kell szőni és fenni.

A gyapjubeszolgáltatás terén a merino gyapjúnál a beszolgáltatást teljes mértékűvé teszik, a cigája és a racka gyapjúnál azonban nem. Az utóbbinál csak bizonyos mennyiséget kellene a gazdának beszolgáltatnia, a megmaradó mennyiséget saját szükségletére feldolgozhatná. Annak, aki 20—25 kiló gyapjút szolgáltatna be, három méter szövetet aának. Így 25 kiló gyapjúnál is ugyanannyi szövetet kapna a gazda, mint 40 kilóért, tehát kisebb gazda is hozzájutna szövethez. A továbbiakban minden 21 kiló gyapjúnál meg egy-egy méter szövet szolgáltatásának ki. A fentiekre vonatkozó rendelet nemsokára életbe lép.

A miniszter beszéde végén foglalkozott a textilkereskedelemben időszerű kérdéssel, majd hangsúlyozta, amikor kötelezettség kell teljesíteni, amikor nehézséget kell leküzdeni, gondoljon mindenki arra, hogy milyen felelősséget terhel a jövővel szemben.

A háború

A keleti arcvonal

A nagy szovjet offenzívában a leg-erősebb nyomás a cherson—tarnopol szakaszon, tehát legnagyobb részét a Bug-folyó középukrajnai szakaszán érezhető. Tarnopol a szovjet támadás legnagyobb pontja, ahol a bolsevista erők ékszerűen felszkelődtek be a Nikolajevtől fel északra, a Narváig terjedő német elhárító arcvonalban. Magánál a városért napok óta elkesedett harcok folynak. A Tarnopolhoz északra csatlakozó dnubni szakaszon és a Pripjet-mocsaraknál ugyancsak fokozódik a szovjet erők nyomása, de áttörés sehol sem sikerült elérniük.

Itten északkeletre a Szmolesz-orszái gépközi útért vívott harcokat általában a német költelék szivós ellenállása és elhárító sikerei jellemzik, míg Narvánál és a Pejpusz-tó vidékén a német védők helyzete az utóbbi napokban jelentősen megváltozott. A harcok súlypontja tehát a Bug vonalára esik, amelynek térségében a szovjet csapatok Cherson és Uman elfoglalása után különösen Viničnál, Proszkurov vidékén és Tarnopoltól keletre hevesen támadnak. A Krím-félszigeten és fenn a magas északra a helyzet lényegében változatlan.

Az olasz hadszíntér

Az itáliai arcvonalon hosszabb ideig tartó csökkentett harci tevékenység után Clark amerikai tábornok 5. hadserége megkezdte várt offenzíváját a cassinói szakaszon. A támadást 800 nehézbombázó 8 óras bombázóóra vezette be a romváros ellen. Az amerikai légierők 2400 tonna bombát szórak le a város romjaira. Ezután elkecseregett esata kezdődött a szárazföldi erők között. A nettuno—anatóliai hídfőállás körül a helyzet változatlan.

A légiháború

Az angolszász légihaderő gépeinek és embereinek kíméletlen harcbevételével továbbfolytatja nagykiterjedésű támadásait Németország és a német csapatok által megszállt egyes országok részét központjai ellen. Éjszaka a brit repülőgépek, nappal pedig az amerikaiak támadnak, úgyhogy a légiháborúban alig van harci szünet. A német légi erők és a légvédelmi visszacsapása is igen kemény. Hivatalos brit közlés szerint februárban a német légitámadások áldozatainak száma 2673 ember. Noha Rómát, mint nyílt várost a németek tiszteletben tartják, sőt azt is megtöltik, hogy ellenséges átrepülés esetén vadászgépek szálljanak fel, az angolszászok az elmúlt héten is kíméletlen támadást intéztek az Örök Város ellen. Most a legelső bombázástól számítva a halottak száma 5000-re emelkedett. A legutóbbi légitámadásban 150 ember vesztette életét. Róma utcáin a bombázás után mindenütt fejek, karok és emberi testrészek heverték. Az utolsó épen maradt vízvezeték is találat érte.

Németországban az elmúlt héten főleg Braunschweig, Stuttgart, Aushurg és Ulm élt át nagyobb bombátámadást.

Csülőrőlön az angol-amerikai légierők Szófiát bombázták. A tudományos akadémia és több egyetemi épület súlyosan megrongálódott. A helyároshoz sok lakóház rombadott.

Az orosz légierő Tallint, az észti fővárost majdnem teljesen elpusztította. 6890 hajó légegett, 1000 sályosn megsérült és négyezer részben megrongálódott. Több városrészt víz-, áram- és gőszolgáltatás nélkül maradt.

Ellenséges berepülések magyar területek felett

Március 15-én a délelőtti órákban egyes ellenséges repülőgépek zavarórepülést végeztek magyar terület felett délnyugati irányból berepülve, általában észak- és északkeleti irányban, majd dél felé elhagyták az ország légtérét.

Március 17-én a déli órákban angolszász repülőgépek az ország délnyugati határa felől a Dunától teljes szé-

lességében az ország határszélig repültek be. Visszatértek ugyanazon a vonalon történt. Bombaledobást több helyről jelentettek. Kárjelentés eddig nem érkezett.

A távolkeleti háború

A Csendes-óceánon az Admirál-szigeteken folyó harcok a jelentősebbek. Főként a Los Negros-szigelen lévő repülőtér közelében dulnak kemény csaták. A japán helyőrségek, noha száma az ellenség partraszállása óta a felére csökkent, vitélül helytállnak és súlyos veszteségeket okoznak az ellenfélnek.

Újdelhi jelentés szerint nyugat-amerikai és brit csapatok Burmában a japán állások szárnyában partraszállást hajtottak végre és az ország belseje felé törnek előre. További részletek még nincsenek.

A világpolitika**A finn kérdés**

A finn parlament 160 szavazattal 37 ellenében az orosz feltételek elutasítása mellett döntött. Mindazonáltal a finn kormány válasza, amelyet az oroszoknak adott, igen békéliekeny hangú és nyilván arra törekszik, hogy a további tárgyalások lehetőségét ne zárja ki teljesen. Finnország elutasító magatartását az angolszász fővárosokban nagy csodálást és élénk visszahatást keltett. Az amerikai külügyminisztériumban már foglalkoznak Finnországgal fennálló diplomáciai kapcsolatok megszakításának kérdésével. A Badoglio-féle olasz kormány már utasította is helsinki képviselőtét, hogy szüntesse meg működését. Badoglionak ez a lépése természetesen összefügg azzal is, hogy közben kapcsolatot hozott létre kormány és Moszkva között. Német részről a finn magatartást megelégedéssel vették tudomásul, de továbbra is tartózkodnak a részletekre vonatkozó megjegyzésektől ebben a kérdésben. Mindazonáltal hangsúlyozzák azt a meggyőződésüket, hogy a finn kormány nem hoz olyan döntést, amely ellenében állna a finn nemzet önfenntartási akaratával és a becület érzésével.

Benes nyilatkozik

Moszkvából való visszatérése után Benes nyilatkozott egy angol újságíróknak és kijelentette, ami Magyarországot illeti, Sztalin azt mondta, hogy Magyarország vissza kell adnia azt a „zsákmányt”, amelyet a németek segítségével szerzett, vagyis az erdélyi tartományt is, amelynek az oroszok szerint „román jellege van”. Ezzel összefüggésben a svéd lapok azt írják, hogy Benes nemrégiben levelet intézett Maniuhoz, amelyben

biztosítja, hogy „a Sztalinnal folytatott megbeszélés alapján” garanciát Románia függetlenségét és „biztonságát”. Ankarai brit lapudósítók szerint Románia politikai körébe békékvágyt erősen fokozza Benes ez a kijelentése. Ezzel nyilván összefüggésben van Stirbe, „herceg” Manolescu tábornok törökországi útja is. Igen helyénvaló ezekről híresztelések szemben ankarai utóbbi köröknek az a megállapítás, hogy Benes nyilatkozatában a támadással kapcsolatos ideghegyek egyik megnyilvánulásáról van szó. Különben ankarai szovjet körök nagy tartózkodással fogadták a nyilatkozatot, amely csupán az a románok címére azzal a szóval, hogy forduljanak szembe Németországgal. Benes nyilatkozata szóval az a tény is, hogy a moszkvai Pravda, Sztalin félhivatalos nemrégiben éles kirohanást intézett a csehszlovák cinök ellen.

A „jugoszláv” kérdés

A kairói menekült jugoszláv kormány és a Tito-féle partizán feladattal bizottság közötti rendkívül szoros kapcsolat. Péter ex-király elmúlt héten Londonba utazott, megegyezést keresett Tito hűségével és ezzel megmentése a koronájáért szorított azonban Tito táborában nyíltan szeményáll a kairói királyi kormányval és a királyt is a háború befejezéséig ismerné a kormányos uralkodónak, amiképp népszavazással akar dönteni róla, vagy más államforma képezzen. Fokozza a királyihűvek nyíltanságát az is, hogy Tito Svédországhoz hasonló államszövetséget kínál fel a szövetség nélküli szerb, horvát, szlovén „kantonokkal”. Közben megjelentek is felmerültek, így például a kairói menekült kormányzó követő és katonái által szakkított Péter király politikájával nyíltan felanjálotta szolgálatait a nek. Nyilvánvaló tehát, hogy Moszkva mélyen benne van a jugoszláv kérdés irányításában.

A török kérdés

Orbay londoni török nagykövete mondott. Ez a londoni sajtó is azt jelenti, hogy a török kormány nem hajlandó magatartását változtatni, vagyis a háborútól való távozásra végleges kormányzóvá vált. Orbay visszalépése a török magatartás még merevebbülésének jelül tekinthető. Törökország új londoni követévé Rísen Unayind neveztek ki, aki Athin és Budapesten volt korábban majd Rómában képviselte Törökországot.

Az ír kérdés

Az Egyesült-Államok nyomására angol kormány megszüntette a világ utasforgalmát a brit sziget-sziget és Írország között. Hír szerint némi és messzebbmenő megszorításokra tesznek Írországgal szemben. Ezt lépést azzal indokolták meg, hogy az úrözp elen indított hadművelet írszöbben az angolzász támadási terket veszélyeztetve látják Írország fölül, ahol még mindig működnek a nagyhatalmak képviseletei. Emiatt Írország teljes elszigetelése várható. Ezzel a helyzettel összefüggésben a Valera ír miniszterelnök a Szent Péter nap alkalmából rádióbeszédet tartott az ír néphez.

— Ezekben az ismétlődő időkben — mondotta többi között — az ír nép pégy, mint a muliban, újból felfelezi azokat a tulajdonságait, amelyek meggyőződés szerint a legteljesebb mértékben ki kell fejleszteni. A valamely külső erő legyőzött mintét és fizikai súlyával népünkre nevezett, nemzetünk akkor sem hagyta abban a harcot és nem mondotta le jogairól és nem hódolt be. Még ha kudarcot vallottunk is, végérményben mégis mi voltunk a győztesek. Átéltük a ránszakadt szűkséget és ma is élünk, mint külön nemzet, mert meg volt bennünk az elszántság a kitartásra, de nem volt hajlandóságunk, hogy magunkat külső akaratnak alávetjük. Mindig rosszul fogtak banni az irrekkel mindaddig, amíg az erőket mentéséget keresnek a velünk szemben elkövetett és elkövetendő erőszakra, amely jogszert nem illeti meg őket.

Göbbels beszéde a helyzetről

Göbbels dr. birodalmi miniszter az alpesi és dunai körzeteknek a Birodalomba való visszatérése hatodik évfordulóján mondott beszédében többek között ezt mondta: — Röviddel a kapuzárás és közvetlenül a döntés előtt az ellenséges hatalmak megkísérelték, hogy semleges, vagy szövetséges államokat csalogassanak oldalukra. Nyilván nem érzik olyan erősnek magukat, amint azt elhítheti szeretnék a világgal. Anglia, amely a háborúban a Birodalom ellen az európai egyensúlyt akarta megteremteni, most sokkal nagyobb fenyegetést élt a Szovjetunió részéről. A tengelynek most sok titokárnya van a kezében. A kezdeményezés ismét visszartat Németországhoz és lassan, de biztosan nemcsak behozza az ellenség technikai előregressát, hanem ezenfelül maga ugrik az élre. Rendületlenül hiszünk igaz ügyünkben és győztesen kerülünk ki a történelmi mérkőzésből.

Innen-onnan

Török jelentés szerint Tarsusban 7 és 40 deka súlyú jégdarabok hulltak. A jégösség hét percig tartott, 83 ember megsebesült.

Japán hivatalos jelentés szerint Amerika hadserege a háború kitörése óta közel 300 000 katonát veszített a Távolkeleten. Ebből a haditengerészet vesztesége 181 000 ember.

Az amerikai Vörös Kereszt közölte, hogy félmillió rend ruhát indított útnak svéd vitárláson Görögország felé a görög gyermekek számára.

Az argentin külügyminisztérium levéltárából 300 nemzetközi szerződés eredeti példányát ellopták.

A Bulgáriai árvíz 17 000 hold vetőterület vesztést pusztította el. 117 ház elpusztult.

A török pénzügyminiszter a honvédelmi adóalapra még be nem folyt 109 millió 600 ezer fontnyi összeg behajtását felfüggesztette.

Az Egyesült-Államokban a heti benzinaadag 9 literre szállították le. Az Egyesült-Államokban július 1 150 000 emberrel akarják növelni az amerikai fegyveres erők létszámát.

A MAGYAR NÉP HIRADOJA

AZ IDŐJÁRÁS SZESZÉLYESSÉGÉRŐL

Az időjárás rendellenességei a multban is és ma is érdekelték az embereket. Az idei nyhete téli időjárással kapcsolatban sokan a háborúnak az időjárásra való behatásáról beszéltek, ez az állítás azonban nem állja meg a helyét. Hogy az időjárás a négy évszakban mennyire kiszámíthatatlan és szeszélyes, arra bizonyosággal álljon az a régi írás, amelyet Horszod vármegye levéltárában találtak.

Az egykorú írás szerint Magyarország 1782 február 13—17-ike között olyan nagy hideg volt, hogy a bor megfagyott a pohárban. Március 19-én szánon jártak az emberek, március 24-én pedig hatalmas mennyőrértés volt. Ugyanez év nyarán arafűs után, augusztus 23-án és 27-én Debrecen felé két esetben. Nagyvárad felé pedig egy esetben olyan tömegű fákacsapal hűzött, hogy a napot nem lehetett fölül látni.

1786-ban, amikor József őszászár Magyarországára látogatott el, július 16-án és 17-én olyan záporos eső volt, hogy hatalmas árvizet okozott. 1787-ben gyönyörű ősz köszöntött ránk. De a tél sem volt külön. December 3-án a rozs sok helyen kihányta a fejét és a fák másodszer virágoztak, amire még a régiek sem emlékeztek.

1788-ban télen olyan hideg volt, hogy a víz még a mély kútokban is megfagyott, a madarak pedig rüptükben megfagytak és leestek. 1788 december 13-a és 1789 január 17-ike között rengeteg ember pusztult el a hidegtől.

Ezzel szemben 1789 májusában olyan nagy volt a szárazság, hogy aig aratunk valamit. A következő évben, 1790-ben június 25-én, olyan forróan tüzdelt a nap, hogy csaknem meggyulladt a föld a rajalevélkek együtt. Pesten és Budán rengeteg tűz keletkezett.

A következő négy esztendőről időjárás tekintetében semmi különös nem tudunk. 1795-ben azonban száraznyúl volt a tél. A fák a vastag hóréteg súlya alatt lerogytak. A magas hó 14 hélig tartott.

Mindehéből is láthatjuk, hogy az időjárás nem igazodik mindig a naptárhoz és bizony igen sokszor kemény próbára teszi az embert.

A KOLOZSVÁRI TANKERÜLET TERÜLETÉN CSAK KOLOZSVÁRON FEJEZIK BE MÁRCIUS 31-ÉN A NÉPISKOLAI TANÍTÁST

Közöltük, hogy a Budapesti Közlöny egyik utóbbi számában rendelet jelent meg s abban a vallási- és közoktatásügyi miniszter a rendkívüli viszonyokra való tekintettel, egyes városokban és községekben március 31-ében határozta meg a népiskolai tanítás befejezésének kötelező időpontját.

Az általános rendelkezés helyi vonatkozású végrehajtását illetőleg kérdést intéztünk a kolozsvári Tankerületi Főigazgatósághoz. A Tankerületi Főigazgatóságra csak most érkezett meg a miniszter részletes utasítása. Az utasítás szerint a Kolozs, Szilágy, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód megyéknek magában foglaló kolozsvári Tankerületi Főigazgatóság területén csakis Kolozsvár népiskoláiban kell beosztani március 31-ével az ideit lanévét. A felsorolt megyék többi városainak és községeinek népiskoláiban ezek szerint a tanítás március 31-ike után is tovább folytathatók.

KÖSSÜNK SZERZŐDÉST IPARI NÖVÉNYEK TERMELESÉRE

Mindazok a gazdálkodók, akik ipari növények termesztésére bármely termeltető vállalattal szerződést kötnek, kormányrendelet alapján a központi készletekkel kedvezményes áru vetőmagot kapnak kölcsön.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR
Szent György tér

A szerződéses termelők a beszolgáltatás kötelesség tekintetében külön kedvezményben részesülnek. A közellátásügyi miniszter az Ipari önkormányzatszervezési és művelődési eredményeinek további fokozása érdekében kivételesen hozzájárult, hogy az Olajmagforgósnál Központi Iglykőrebe tartozó terményeknél a termelési szerződés alapján kölesön adott vetőmag bázisáig számát nem kell a gazdálkodó leherélni.

Ez a rendelkezés a gazdálkodó számára ajándékot jelent, mert azunkivül, hogy az értékeket vetőmagot az új termésből szokványminőségben, kamat- és feláramlásmentesen adhatja vissza, az új termés beszállításainak annak teljes mennyiségéig beszámíthat a kötelesség teljesítésébe, még a központi készletekből kiutalt vetőmag bázisont értéke sem kerül levonásra, tehát az ilyen értelemben ajándék. A napraforgónál, mint leggyorsabb elajlari nyersanyagunknál, a kisebb termelők még az esetben is a térhűre való beszállítás nélkül jutnak vetőmaghoz, ha termelési szerződést nem kötöttek, mert egy-egy gazdálkodó legfeljebb tíz kilogramm napraforgó vetőmagszükségletét beszállítással kötelességének növelése nélkül megvásárolhatja.

A LEVENTÉK SEGÉDKEZNEK
AZ ÜVEGYÜJTÉSBN

Március 20-tól kezdve a leventék a székfőváros területén lakásról-lakásra járva felkerik a háztartásokat, hogy heverő üres üvegeket adják át. A gyűjtés előrelátható eredménye lehetővé fogja tenni, hogy a gyárak jelenlegi üveghányja enyhüljön és a vásárló közösségek cseréivel átadás nélkül kiszolgálhatók.

A gyűjtést irányító Levente Gazdasági Szövetkezők Központja ezúttal is felkéri a székfőváros lakosságát, hogy a gyűjtő leventéket munkájukban támogassák, mert átadott üve-

gekkel saját ellátásuk folytonosságát biztosítják.

A székfőváros bérházainak házfelügyelői felkerik, hogy a falragaszokkal és répecédülésekkel jelentkező leventéknek a lehetőség szerint legyen segítségére.

A kiadóhivatal üzeni

Alábbi felsorolásnak köszönhetően mondunk a bejelentés új előfizetőket:

Sz. Zs. Biharréglényháza, B. J. Skardok, M. K. Krasszabólkék, Cz. I. Kozvárv, F. G. Désháza, G. K. Mezőterem.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Azon hátrálások előfizetőinket, akik nagyobb összeggel tartoznak, az elvált, valamint az acesztés héten postautalvánnyal és külön lev. lapos felsőlították hátrálásaik kifizetésére. Amint a lev. lap tartalmából kitűnik, a felsőlítés 1. év április 1-ig terjedő időre törtéte fel a tartozást. Ez azt is jelenti, hogy azok, akik ilyen felsőlítást kaptak, a feltüntetett összeget legkésőbb 1. év április 1-ig kifizetik be, mert ha ez nem történik meg, részükre lapunk tovább küldését április 1. után megszüntetjük. Tudjuk, hogy ezen kis számú hátrálásoknak nem vagy azonosok, hanem felelősségségéből vagy más okokból nem rendeltek hátrálástól, azonban tovább intézkedni nem nyújtottunk, legyen bármilyen indokolt is esetleges kéresek, mert a jelenlegi körülmények között nem áll módunkban csak azok részére küldeni lapot, akik az előfizetési díjat pontosan fizetik.

Ettől függőenlül több előfizetőnk a megylek abcé sorrendjében felsőlítást kaptak. A felsőlítást már megkezdük és pedig kitűntet postautalvány megküldésével. Az utóbbiannal feltüntetett összeg 1. év dec. 31-ig terjedő időre szóló előfizetési lapjára magában. Természetes, hogy amíg minden előfizetőt felsőlítünk, több hét telik el, tehát egyszerűen nem küldhetjük is az összes előfizetőinket. A felsőlítást Beszterce-Naszod, Bihar, Csik, sz. megyékkel kezdjük, amíg a Végén Udvarhely megyével fejezzük be. Felhívjuk figyelmét mindazonoknak, akikhez ilyen postautalvány érkezett, hogy a feltüntetett összeget küld-

ják be a lehető leggyorsabban kiadóhivatalunkhoz, mert az előfizetési díj egy év olyan olcsó van megállapítva, hogy még abban az esetben, ha minden kiadóhivatalunk befolyik, alig tudjuk fedezni a költségeket. Lapunkhoz továbbá előfizetőink a régebbi időkben is hűdésgesen írták tőlük mellettünk a meg vagyunk az addó arról, hogy így lesz az jelenleg és a díjak behűdéssel, valamint új előfizetők bejelentésével lapunk további kiadását biztosítjuk a jövőre nézve is. Ha van remény megvárni arra, hogy magyarságunk érdekében folytatott munkánk minden eszközök elősegítik.

A következő befolyt pénzeket nyugdíj szék: Sz. K. Magyaroké 20 (1944. dec. 3. 1-g), K. F. Újdombóvár 5 (1944. aug. 1-ig), B. J. Örvénd 12.50 (1944. május 1-ig), J. Nagykágya 10, H. Zs. Lukalibencs 8.20, R. J. Lóspáhánya 8.20, V. P. Bihar ötvösz 20 (1944. aug. 1-ig), B. K. Bürger 8.20, T. Z. Szélgelkamara 8.20, M. J. K. ódás 8, K. M. Nagyalambfalva 10, P. Fellegry 8.20, Szv. Zs. Amé Béra 1, R. K. Erendőrd 8.20, N. J. Nyárádszilfárka 8, B. I. Mezőmészes 8.20, Sz. J. Görény szentimre 10, D. S. Gyergyócsomafalva 1, M. F. P. 6 M. Alsóbükény 8.20, N. R. V. Tanya 8, P. J. Magyaroké 8, Ifj. L. F. Berettyócsahely 8.20, B. J. Városlatta 10, D. M. L. Olasztelek 10, H. F. Kecelkötlet Jud 8.20, B. J. Kiliandó 11, S. S. Zsibó 8.20, A. D. Városlé 17.20, F. M. Damásdszárva 8.20, N. P. Észantóvár 8.20, Ifj. P. G. Gilyacs 20.20, B. M. Magyaroké 8.20, Gy. Szék 5, P. B. Magyaroké 8.20, V. P. K. A. Csicagögyőfalva 3.98, S. J. Mátyás 8, B. B. Ilyémés 8.20, T. S. Mezőpanit 8.20, Sz. F. Hozzászédő 5, D. J. Besztercegyörgy 10, B. F. Sószámsz 10, G. Bodos 20, Zs. F. L. Csikvárfalva 10, Zs. J. Mezőtelek 10, I. D. n. Örvénd 10, Sz. J. Gálospet 8, P. K. Hecygyőcsomafalva 10, G. S. Gálospet 10, Ifj. V. J. Bihardócs 5, M. M. Hecygyőcsomafalva 10, Újpalotró: T. P. 10, M. M. 10, id. N. A. 10, O. 10 és Sch. J. 10, N. B. Gyergyócsomafalva 10 (r. 1944. március 1-ig) B. L. Margitt 10 Pengő.

FIGYELMEZTETÉS!

Kérjük olvasóinkat, hogy minden nem előfizetést igénybe a „Magyar Népi” kiadóhivatalhoz, Kolozsvár Brassai-utca 7. forduljon. Kérjük tehát azokat az olvasóinkat is, akik a Enke felhívásai alapján kapcsolódott be előfizetőink táborába, előfizetési kárk szintén közvetlenül kiadóhivatalunkhoz forduljanak.

Apróhirdetések

HARMATI DANIEL forgalmas út melletti korcsmája eladó. A venni szándékozók jelentkezéseket néla. (Közzét. Battyhány-utca 30., Bihar m.)

Házváltásba érő ledány vagy amennyit vidékre keres családok igazgató tanító. Dénes Sasárd Magyarokébsi Kolozs m.

A szerkesztőfőt leleli DAVID IVAN

Felolós kiadó: TOTK KALMAN.